Meander

2 - 2016

14de jaargang nr. 2 apr-mei-jun 2016

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

INHOUD EN COLOFON

- 3 Beste natuurvrienden
- 4 Natuurreservaat Pyreneeën-Tombele
- 5 Het Muziekbos
- 7 Ode aan de kievit
- 9 Kievit 2016 deel 2
- 10 Expeditie Natuurpunt
- 10 Team 'De Fruitratjes' voor het Burreken
- 11 Team Deinze-Zulte voor Zeverenbeek
- 12 Team 'De Kwikkers' Maarkebeekvallei
- 12 Ten huize van Gilbert en Mariette
- 14 Guerilla plantactie in Horebeke
- 14 Over tenen en stoven
- 15 Een Oosterse immigrant
- 18 Slechtvalken spotten
- 19 Kalender
- 24 Vogels in de kunst
- 25 Nieuwe natuurgidsen
- 26 Bijzondere vogelwaarnemingen
- 27 Een tuin voor het leven
- 29 Motorcross Borsbeke onaanvaardbaar
- 31 Groen in tand en klauw
- 32 Opening bijenhotel in het Burreken
- 33 Landbouw en natuur, het kan anders
- 34 Wandellussen Langemeersen
- 35 IJskelder te Schorisse
- 36 Veldkers & Co
- 37 De Mediawatcher
- 39 We delen in de vreugde van
- 39 We delen in de rouw van

proef

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Natuurinbreuken? Bel: 09/276.20.00 of natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
T.: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap

Je wordt lid door 27 euro te storten op rek: BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055/60.45.21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.

http://vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen

Regio: Vlaamse Ardennen *plus*
• Dirk Criel 055/45.66.10
dirkcriel@skynet.be

Websites en Flits

dominiek.decleyre@gmail.com
http://www.facebook.com/np.vaplus
http://vlaamseardennenplus.be
http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs

Afdelingen

• Deinze Zulte
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Groot Zingem
Eddy Van Den Abeele 09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
• Herzele
Mieke Dennequin 0473/95.74.02
Mieke.Dennequin@gdfsuez.com
• Oudenaarde *plus*
Alexander Van Braeckel 0473/854562
alexander.tine@telenet.be
• Ronse
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Schelde-Leie
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Sint-Lievens-Houtem
Erwin Declercq 09/282.06.70
erwin.declercq@hubkaho.be
• Vlaamse Ardennen
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Zwalmvallei
Jan François 09/361.03.00
jan.francois@telenet.be

Kernen

• Rondom Burreken
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@telenet.be
• Werkgroep Bos t'Ename
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be

Werkgroepen

• Invertebraten (Lampyris)
Gerda Achtergaele 055/60.35.09
g.achtergaele@telenet.be
• Paddenstoelen
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Planten
Henk Coudenys
coudenys.henk@belgacom.net
• Vogels
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
• Zoogdieren
Dirk Criel gsm: 0475/45.05.34
dirkcriel@skynet.be

Limoniet

• Jo Packet 0499/59.32.57
jo.leenpacket@gmail.com

Reservaten met projectnummer

Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:

• Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
• Bois Joly 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
• Bos t'Ename-Volkegembos 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Bovenlopen Zwalm 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
• Burreken 6602
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be
• Duivenbos 6632
De Neve Johan 054/50.18.59
natuur.herzele@scarlet.be
• Feelbos-Kalkoven 6185
Lucien Vanden Daele
055/38.70.54
• Grootmeers 6650
André Vandecapelle
0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
• Heurnemeersen 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
• Kordaelbos 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
• Langemeersen 6076
Alexander Van Braeckel
0473/85.45.62
alexander.tine@telenet.be
• Leiemeersen van Astene en Bachte 6109
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Maarkebeekvallei 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Middenloop Zwalm 6160
Chris Nuyens
chris_nuyens@telenet.be
• Munkbosbeekvallei 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
• Nukerkebos-Bosheide 6641
Tristan Dewaele 0495/22.54.19
info.ecogardens@gmail.com
• Paddenbroek 9401
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
• Parkbos-Uilenbroek 6136
Dominiek Decleyre
dominiek.decleyre@gmail.com
• Perlinkvallei 6204
Vincent Decroock 0498/10.95.39
vincent.decroock@proximus.be
• Pyreneeën-Tombele 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Rooigembeekvallei 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
• Vuilbroek 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Wijmier 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Vallei van de Zeverenbeek 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Meander

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*..

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder 'lidmaatschap')

Redactie

• Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
• Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
• Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Kalenderverantwoordelijke

Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@skynet.be

Verzending Meander

Arsène en Yvette Benoot 09/386.38.95;
arsene.benoot@skynet.be.

Kaftfoto: bosanemonen door Frederik Vandaele
Lay-out: Jo Buysse.
Oplage: 3500.
Druk: Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Beste natuurvrienden

'Allen tegaar'

Dirk Criel

We hebben onze Vlaamse Ardennendag een jaartje moeten missen, maar hij is terug van weg geweest. Het klinkt misschien een beetje sentimenteel of nostalgisch, maar ik ben toch blij dat hij er opnieuw staat. Allicht sterker dan ooit en al de 37ste editie. Van oorsprong was het een dag waarop alle natuurliefhebbers uit de Vlaamse Ardennen en daarbuiten elkaar ontmoetten, gezamenlijk wandelingen ondernamen en daarna op één plek samenkwamen om met elkaar een babbeltje te slaan. Sindsdien onderging deze hoogdag een hele metamorfose en is het een trefdag geworden voor alle gezinnen en organisaties met een hart voor en interesse in de Vlaamse Ardennen. Natuur, bos en landschap vormen daarin - als weleer - de dragende elementen.

Het thema van de Vlaamse Ardennendag is ditmaal '*Graven in het Landschap*'. Dat sluit naadloos aan op het thema '*Rituelen*' van de Erfgoeddag. Die vindt toevallig op dezelfde dag plaats. Een buitenkansje om ons karretje aan te pikken en ons aanbod te verbreden. In ons half natuurlijk landschap vinden we immers tal van sporen terug van rituele handelingen van weleer. Onopvallend hebben ze tekens achtergelaten waaraan we vaak onachtzaam voorbijgaan of die we niet kunnen duiden. Tijd om een en ander duidelijk te stellen. We graven - letterlijk en figuurlijk - in het landschap en tonen dingen waaraan je eerder voorbijliep. Plaatsen als het Muziekbos, de Pyreneeën en Bois Joly zijn daarvoor de uitgelezen plekken. Het belooft een boeiende ontmoeting tussen erfgoed en natuur te worden.

Door een intense samenwerking van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, het Agentschap voor Natuur en Bos en voor het eerst ook Vormingplus, is er een ruim aanbod aan activiteiten. Naast meerdere wandelingen op diverse plaatsen is er een veelheid en verscheidenheid aan randactiviteiten die je in de folder en op de desbetreffende website mooi opgesomd terugvindt. Het programma werft voor zichzelf. Gunstig weer belooft een mooie opkomst.

Een voorwoord mag wel eens wervend zijn, maar er hoort een kritische noot bij. Niet iedereen is even gelukkig met deze verbreding omdat we daarmee wegdrijven van de oorspronkelijke gedachte om jaarlijks alle natuurliefhebbers uit de regio samen te brengen. Het is de reden waarom een aantal natuurliefhebbers, dat actiever bij de natuur betrokken is dan de louter in de natuur geïnteresseerde burger, wegblijft. Vooral omwille van de beperkte diepgang van veel activiteiten, waardoor het geheel een 'onvoldoende' scoort. Ze hebben geen ongelijk maar dat hoeft niet zo te zijn. Ik zie in het opentrekken van de activiteiten een kans om een ruime(re) groep mensen bij onze activiteiten te betrekken en met onze verwezenlijkingen en doelstellingen kennis te laten maken alsook bij hen steun te vinden. Of is er iets mis met de toegankelijkheid – letterlijk en figuurlijk – van het natuurbehoud? Een duurzaam natuurbehoud hangt mede af van de grote groep mensen die in de natuur vooral een belevingsplek zien. Daar is niets mis mee zolang het gebruik met het nodige respect gebeurt en niet tot misbruik leidt. Het is aan ons om hen daarvan te overtuigen en onbezonnen 'natuurconsumenten' in de juiste richting te gidsen. Liefst op een manier die niet te belerend overkomt ook al staat bij velen eerder het schreien nader dan het lachen. Met diplomatie en doortastendheid is echter menig pseudo-natuurliefhebber te overtuigen. Dat weet ik zeker.

Wilde hyacint in beukenbos *foto: Walther De Munter*

De extra werklast die de organisatie van de Vlaamse Ardennendag met zich meebrengt is dan ook goed besteed. Die last mag echter niet op enkele schouders rusten en vraagt de inzet van ons allen. Ik hoop ook de critici binnen onze rangen daarvan te overtuigen en hen tot medewerking aan te sporen. Ze zijn hard nodig om ons scherp te houden. Enige diepgang hoeven we niet te schuwen, zolang het maar begrijpelijk en te (om)vatten is.

Wie niet als medewerker is opgetrommeld, verwacht ik met vrienden en familie op 24 april, zodat de Vlaamse Ardennendag opnieuw een stukje van onszelf wordt, zodat we nog lang kunnen doorgaan en lange tijd kunnen nagenieten.

Op 24 april 2016 gaat de 37e Vlaamse Ardennendag door in Ronse. Naar aanleiding hiervan stellen we hieronder twee Ronsische reservaten voor, Pyreneeën-Tombele en het Muziekbos. Praktische informatie kunt u vinden op de achterflap en in de kalender.

Natuurreservaat Pyreneeën-Tombele in Ronse

Philippe Moreaux, conservator

Daar de Vlaamse Ardennendag dit jaar in Ronse doorgaat op 24 april 2016, zullen de Ronsische reservaten in de kijker staan. En op dat vlak hebben we in Ronse geluk: er zijn er veel! Sommige zijn uitgebouwd door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) (Muziekbos, St.-Pietersbos, Hotond-Scherpenberg), door de provincie (Heynsdale) maar ook Natuurpunt doet zijn best: we hebben ons Bois Joly en de Pyreneeën-Tombele.

Ronse ligt in een dal met als centrale waterader de Molenbeek (die in Wallonië de Rhosne wordt genoemd) uitmondend in de Schelde op de grens van de gemeenten Kluisbergen en Mont de l'Enclus. Deze vallei van de Molenbeek wordt in het Noorden begrensd door de Noordelijke hoogste heuvelkam waar de meeste reservaten liggen en die de grens vormt met de gemeenten Maarkedal en Kluisbergen. Op de zuidelijke lagere heuvelkam ligt nu onze Pyreneeën-Tombele, grenzend aan de Waalse gemeente Elzele. Het reservaat bestaat uit 2 delen, gescheiden door de Elzeelse steenweg en de evenwijdig hiermee lopende Wodecq- en Maquisstraat met hun lintbebouwing. Het westelijk deel noemt Tombele, het oostelijk Pyreneeën.
Het betreft een gevarieerd gebied met afwisselend bossen, kleine akkers en grasland, op sommige plaatsen erg nat en met (naar Vlaamse maatstaven!) grote hoogteverschillen. De uitbouw van het reservaat gebeurt beetje bij beetje: er zijn zeer veel eigenaars met kleine percelen, maar de biologische waarde van het geheel is hoog. De eerste delen werden aangekocht door de Wielewaal Schelde-Leie onder begeestering van Jacques Vanheuverswyn in 1993. In december 2015 ging de 19° aankoop door! In totaal is er nu een goede 36 ha in beheer bij Natuurpunt, allemaal in eigendom behalve een goede 4 ha die toebehoren aan het ANB en die zij verkregen door de uitoefening van het voorkooprecht. Inderdaad, het geheel ligt in Natura 2000-gebied (een Europese bescherming) wat o.a. betekent dat dit voorkooprecht uitgeoefend kan worden door de overheid. Dit is vnl. zo als de prijs van sommige percelen voor onze vereniging te hoog oploopt en/of als er een verkoop plaatsvond waarvan wij niet op de hoogte werden gesteld.

Hoe kun je nu zo'n versnipperd gebied bezoeken? Tombele, het kleine broertje van een 8 ha, is moeilijk te bezoeken. Maar het deel Pyreneeën is uitermate geschikt voor een flinke wandeling/fietstocht. Het gebied wordt nl. doorsneden door de oude spoorlijn Ronse-Brakel/Lessen, die door de stad in de zestiger jaren van vorige eeuw werd aangekocht en getransformeerd tot wandelpad. Deze start aan de Mgr. Beylstraat (opzoeken met GPS) en loopt door tot de grens met Elzele. Ook op het grondgebied van deze gemeente kan men trouwens verder wandelen/fietsen en blijven genieten van het prachtige landschap, op en top Vlaamse Ardennen/Pays des Collines, en dit tot de grens met Vloesberg.

Verspreidbladig goudveil *foto: Gilbert De Ghesquière*

Langsheen dit 'wandelpad' geniet je van het landschap, maar je kan er evengoed een vogeltocht, plantenexcursie of insectenwandeling van maken want nu eens zit je in bos, dan weer in gras- of akkerland. De hellingsgraad van de oude spoorlijn is zwak maar het omgevend landschap niet. Dit betekent dat je nu eens hoog boven een dal met stromende beek, dan weer in een uitgegraven 'holle weg' zit. En kom je ter hoogte van de 'Verbrandenbosstraat' (groot woord voor een aarden landbouwweg), daal dan de trap van het wandelpad af en neem deze weg richting N tot de Rotterijstraat en bewonder links en rechts de tot het reservaat behorende moerassige graslanden en rietvelden. Hier werden door het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen 9 poelen gegraven, en er zijn er nog gepland!
En… een superlijst broedvogels! wespendief,

buizerd, sperwer, bosuil, steenuil, kleine en grote bonte specht, glanskop, zwarte- en kuifmees, geel- en rietgors, goud- en appelvink, waterral, spotvogel en nu ook Orpheusspotvogel, bosrietzanger, kleine karekiet, goudhaantje en vuurgoudhaantje...

En… een machtige plantenlijst: wilde hyacinth, bosanemoon, heelkruid, dalkruid, Europese blazenstruik, muizenstaartje, maarts viooltje, naakte lathyrus, brede wespenorchis, grote veldbies, verspreidbladig en paarbladig goudveil, beekpunge...

En... reptielen en amfibieën: uiteraard gewone pad, groene en bruine kikker maar ook veel vuursalamander, vinpoot- en alpenwatersalamander, hazelworm.

Verder veel libellen, vlinders, slakken, sprinkhanen... waar ik te weinig van ken om er een uitspraak over te doen, laat staan hun al dan niet zeldzaamheid te beoordelen.

In het gebied worden door Natuurpunt-Ronse regelmatig excursies ingericht. Zo ook op de Vlaamse Ardennendag. Kom met ons mee en geniet!

Let op: meestal zijn het geen gemakkelijke tochten waarbij laarzen onontbeerlijk zijn en die ook ongeschikt zijn voor rolwagens/kinderwagens. De gids kent het lappendeken en weet welke stukken beheerd worden door Natuurpunt en welke privé-bezit zijn. Uiteraard worden alleen Natuurpunt-delen doorkruist, helling op en af, prikkeldraad over of onder, beek en moeras door op geschikte plaatsen.

Op aanvraag kunnen er wel gemakkelijkere wandelingen georganiseerd worden waarbij we ons kunnen beperken tot het publiekelijk toegankelijk wandelpad. Ook voor de individuele wandelaar is dit wandelpad een aanrader.

Tot in de Pyreneeën!!

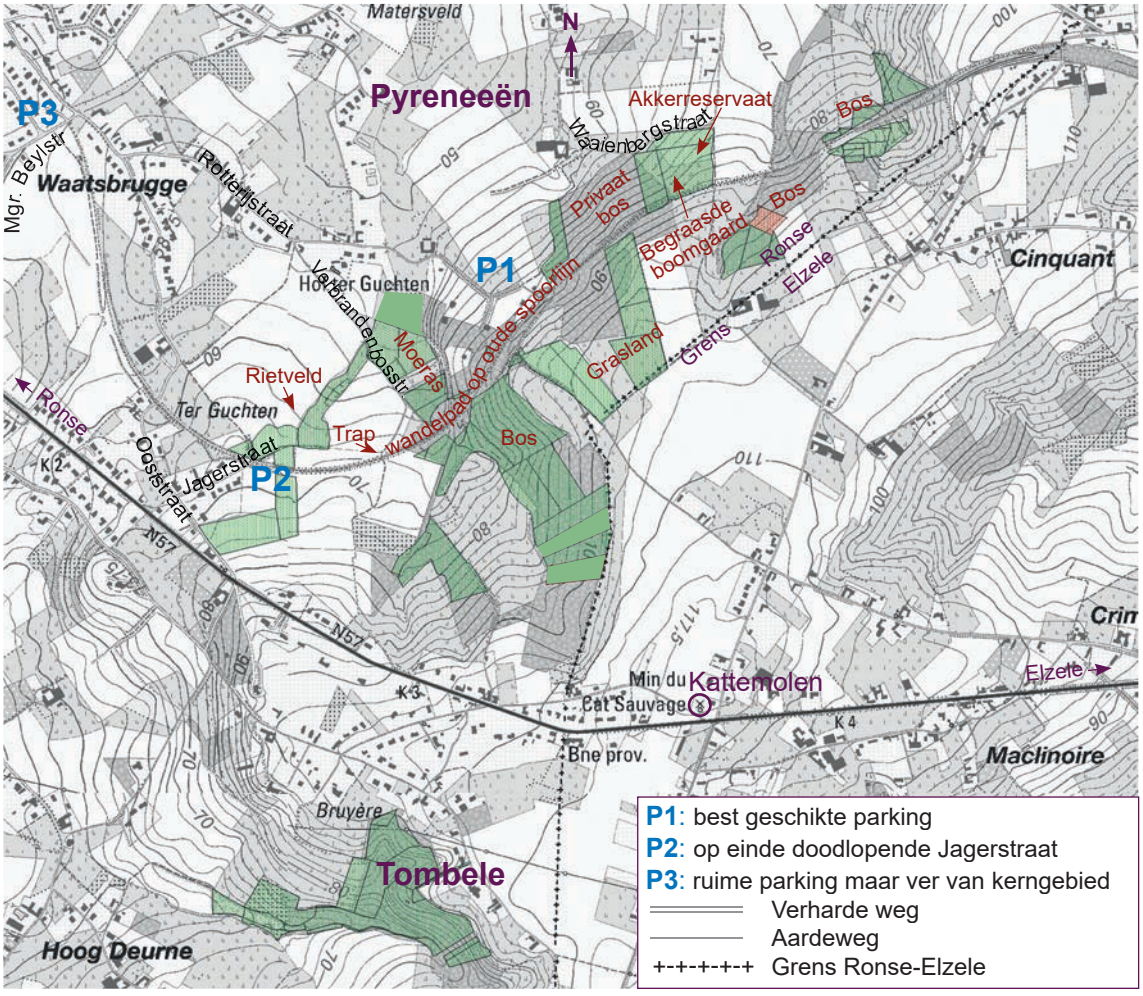

Het Muziekbos

Van zandbak tot muziekberg…

Xavier Coppens en Griet Buyse

De Muziekberg, met zijn 150 meter hoogte, maakt deel uit van de beboste getuigenheuvels die zich uitstrekken van Noord-Frankrijk tot Diest. Drie miljoen jaar geleden lagen deze heuvels nog als zandbanken aan de kust van een ondiepe en tropische zee. Op die zanderige top vinden we naaldhout, meer naar beneden loofbos. Dat loofbos is een overblijfsel van het historische Kolenwoud. Het is ontzettend rijk aan bijzondere dier- en plantensoorten. Tot in de 18de eeuw strekte het Kolenwoud zich grotendeels uit tussen het Meerdaalwoud (bij Leuven) en de Kemmelberg in West-Vlaanderen. Het Muziekbos is ruim 200 ha groot. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) van de Vlaamse overheid beheert er ruim 123 hectare.

Een bos vol leven!

Bosanemoon en wilde hyacint *foto: Johan Cosijn*

Na de kaalslag van de Eerste Wereldoorlog werd massaal beuk aangeplant. Maar de beuk laat met zijn dichte kruin weinig licht door. Hierdoor is de ondergroei in het bos beperkt. Gelukkig vormen de wilde hyacint, de wilde narcis, kleine maagdenpalm, gele dovenetel, grote muur en daslook hier elk voorjaar een kleurrijke uitzondering op.

In het Muziekbos kan je de boomklever langs de boomstammen zien klimmen of de zwarte specht horen roffelen. Waar het bos overgaat in een open landschap, is de kans groot dat je een buizerd ziet rondcirkelen, op zoek naar een prooi. Langs de bosrand fladderen vlinders als de gehakkelde aurelia, de dagpauwoog en het bont zandoogje. En in het oudste deel van het bos zie je met wat geluk een schichtige ree in het struikgewas wegvluchten…

Deze unieke rijkdom aan dier- en planensoorten is grotendeels te danken aan het feit dat deze bossen de restanten zijn van historische uitgestrekte wouden. Uniek in het Muziekbos zijn de wilde mispels, die – en dit is bijzonder zeldzaam in Vlaanderen – er zich ook nog verjongen.

Gerichte dunningen en kappingen in bepaalde zones van het bos zullen het Muziekbos op termijn omvormen tot een meer gevarieerd loofbos met naast beuk ook kers, eik en es. Dit type bos laat een gevarieerde struiklaag en een rijke ondergroei toe. Zo kan het Muziekbos in de toekomst nog meer verschillende planten- en diersoorten verwelkomen.

De Geuzentoren en de grafheuvel

De Geuzentoren *foto: Griet Buyse*

Midden in het bos vind je de Geuzentoren, een ronde toren opgetrokken in ijzerzandsteen. Bouwheer M. Scribe liet zich in 1864 wellicht meeslepen door de ‘follies’ van die tijd om bizarre, romantische bijgebouwtjes op te trekken. Na een inspirerende wandeling in het bos in 1888 stonden Omer Wattez en zijn vriend, de dichter Pol De Mont, op de Geuzentoren het landschap te bewonderen. En sinds Pol De Mont toen uitriep: “Maar dat zijn hier de Vlaamse Ardennen!”, werd dit het koosnaampje voor deze parel van een streek.

Op een boogscheut van de Geuzentoren vind je een prehistorische grafheuvel uit het Bronstijdperk. Centraal in de heuvel bevindt zich de grafkamer, waar twee urnen met verbrande beenderen van een man en een vrouw, assen en steenkool gevonden werden. Tijdens de Vlaamse Ardennendag op zondag 24 april kan je de Geuzentoren bezoeken.

Heideherstel op de top van de Muziekberg

Eind 2014 werden op de top van het Muziekbos een duizendtal bomen, waaronder vooral Japanse lorken en in mindere mate beuken en Amerikaanse eiken gekapt. Deze werken passen in het beheerplan van het Muziekbos dat in 2010 werd goedgekeurd. De overblijvende stobben werden machinaal weggefreesd. Daarna werden ook het kruinhout en de strooisellaag grotendeels verwijderd. Daarna zal er spontaan een halfopen heide ontstaan. Deze herstelwerken worden uitgevoerd om de Europese natuurdoelen te behalen en daarmee verdwenen vegetaties te herstellen.

Voor elk wat wils…

In het Muziekbos vind je vier bewegwijzerde wandelingen. De korte wandelingen (het Boshyacintenpad en het Geuzentorenpad) leiden je rond in het hartje van het bos. Met de Muziekbosroute of de Taalgrensroute verken je ook de ruimere omgeving. Fietsers vinden hun gading langs de bewegwijzerde Hermesroute en langs andere paden in het bos waar dit toegelaten is. Paardrijden en mountainbiken kan ook op de hiertoe aangeduide paden. Verder zijn er voor kinderen en jongeren twee speelzones. In de speelzone aan de Boekzitting vind je zelfs een aantal toffe houten speeltoestellen. In de bivakzone kan je in de volle natuur, maar netjes volgens de regels, kamperen.

Tijdens de Vlaamse Ardennendag op zondag 24 april 2016 laat het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) je kennismaken met het heideherstelproject op de top van de Muziekberg. Laat je door Onroerend Erfgoed en Solva op sleeptouw nemen in de historische achtergrond van de Geuzentoren en de grafheuvel. Kinderen kunnen samen met de boomklimmers de aap uithangen en in de bomen klimmen of met de Scharrelkids de natuur op de top van de Muziekberg ontdekken.

Actuele informatie over het Muziekbos vind je op www.natuurenbos.be/muziekbos

Ode aan de kievit

Frederik Dierickx

"Ach meneer een mooie vogel wil ik zijn…", Tim Visterin zong het zo mooi begin jaren '70 en hoewel ik het niet zeker weet durf ik ervoor wedden dat hij het over de kievit had. Voor mij persoonlijk een van onze mooiste broedvogels en met voorsprong een van de meest tot de verbeelding sprekende. Bij de kievit zijn de bovenzijde en borst zwart met een metaalgroene weerschijn, de onderzijde is wit maar de onderstaartveren zijn rossig-beige. Heel opvallend zijn de witte wangen en de grote puntige kuif. In de vogelveldgids wordt dit als volgt omschreven: "Een grote, iriserend groenachtig zwart-en-witte plevier, herkenbaar aan lange puntige kuif en brede, zwarte borstband, contrasterend

Kievit *foto: Gilbert De Ghesquière*

met witte onderdelen. Staart wit met brede, zwarte eindband en kastanjebruine onderstaartdekveren". Het klinkt alsof wijlen Jan Hoet een kunstwerk aan het bespreken is. Maar zo is het ook. De kievit is een kunstwerk, zijn acrobatische vlucht doet me steeds naar adem happen. Hoe slaagt hij er toch in om zulke buitelingen en capriolen te maken zonder zich te pletter te storten ? Het geheim zit hem in de vleugels, deze zijn vrij kort, breed en afgerond waardoor hij veel wendbaarder is net zoals bij de bosuil bijvoorbeeld. Vogels die vooral snelheid willen halen en minder wendbaar zijn hebben langere, smallere en scherpere vleugels, denken we maar aan de slechtvalk. De kievit zijn buitelende acrobatenvlucht heeft ook een doel of wat dacht je misschien. We zien hem in de balts waar vooral het vrouwtje moet geïmponeerd worden en ook bij

de verdediging van het nest. Kieviten gebruiken een befaamde truc om voorbijgangers van hun nestplaats in het veld weg te leiden, ze vliegen in de omgekeerde richting van het nest en gaan hierbij schreeuwen en opvallend rondcirkelen. Zo worden eventuele predatoren misleid.

Mannetjes hebben een spectaculaire zangvlucht waarbij ze zich (om de vier à vijf vleugelslagen) van de ene zijde op de andere gooien waardoor de opvallende onderzijde naar alle kanten zichtbaar wordt en de handpennen tegelijkertijd een ritmisch zoevend geluid voortbrengen. Aan deze opvallende 'flapvleugelvlucht' heeft de soort ook haar Engelse naam (lapwing) te danken.
Kieviten en dan vooral de mannetjes zijn zeer ijverig in aanloop naar het liefdesspel. Het mannetje krabt soms meer dan tien nestkuiltjes uit. Het vrouwtje kiest dan één van die aangeboden kuiltjes uit en legt daarin vanaf half maart een viertal eieren. Hoewel kieviten gewoonlijk slechts één broedsel grootbrengen, is hun vermogen om vervanglegsels te produceren legendarisch. Beide partners bebroeden het legsel. Wanneer een legsel verloren gaat, volgt er meestal een vervolglegsel (met iets kleinere eieren).

In de magie en het volksgeloof gold de kievit als een akelige vogel, net als de uil. Wegens zijn speciale roep "Komm mit!" (kom mee) fingeerde hij in Duitsland als een dodenvogel. Kwam hij in de nabijheid van huizen, dan leidde men daaruit een sterfgeval af. Ook in Schotland gold de roep van een kievit als onheilspellend. Hij lokte daarmee wandelaars naar het moeras.

In vele andere culturen en ook voor mij symboliseert de kievit nog steeds de komst van de lente. De kievit legt meestal zijn eerste ei rond 10 maart.

In Nederland, meer bepaald in Friesland, is het een aloude traditie om het eerste kievitsei aan te bieden aan de commissaris van de Koningin. De vinder ontvangt daarvoor de 'Sulveren Ljip', een zilveren beeldje van de kievit, en daarnaast nog een vindersloon van 15 euro en een oorkonde. Het is in de Europese Unie verboden kievitseieren te rapen. Friesland heeft echter een uitzonderingspositie op cultuurhistorische gronden. Sinds 2006 is het rapen toegestaan tussen 1 maart en 9 april. In 2009 mochten in totaal 6431 kievitseieren worden geraapt, in 2010, 2011 en 2.012 telkens 5939, in 2013 6307 en in 2014 weer 5939 (met een maximum van 15 eieren per persoon). In 2015 werd het rapen weer verboden door de Raad van State, in een uitspraak van 14 januari 2015.

De laatste jaren zien we in de Vlaamse Ardennen minder kieviten. Een vlucht van een paar tiental van deze trekvogels is uitzonderlijk geworden. In 2015 werd de kievit door de International Union for the Conservation of Nature (IUCN) op de Europese Rode Lijst geplaatst in de categorie 'kwetsbaar'.

Op 1 mei organiseert Natuurpunt Herzele hun jaarlijks wandeling rond akkervogels. Hier kom je meer te weten over het leven van de kievit en andere van zijn soortgenoten. We vertrekken om 9u30 in de Doornstraat te Herzele aan biobedrijf de Kollebloem.
Ik hoop dat we de kievit nog lang mogen verwelkomen op onze akkers. Met sterke vleugels, alsjeblieft meneer Merlijn…

Bron: Compendium van dieren en cultuurdragers, Marcel Decleene en Jean-Pierre De Keersmaeker. www. Natuurpunt.be

KIES VOOR BIO-GROENTE- EN FRUITPAKKETTEN
- eigen teelt
- akkervers
- seizoensgebonden
- 15 afhaalpunten (depots)

Blauw Kasteel BVBA
Afdeling: Gastvrije Aarde
Koekoekstraat 17
9667 Horebeke Tel: 055/498791

OF BEZOEK ONZE HOEVEWINKEL
- dagelijks verse groenten en fruit
- dagvers biologisch brood en gebak
- biologische zuivelproducten en vleesvervangers
- herboristerij en natuurzuivere verzorgingsproducten

Openingsuren hoevewinkel: ma, di, do, vrij: 10u-13u en 15u30-18u30
woe: 13u30-18u30, zat : 9u-17u

Voor meer info, surf naar:
www.gastvrijeaarde.be
www.blauwkasteel.be

BLAUW KASTEEL SCHELDEWINDREE BIOLOGISCHE GROENTETEELT

Gastvrije Aarde

Kievit 2016 deel 2

Norbert Desmet

De winter, voor zover, zit er op. Wat bracht ons dat seizoen voor de kievit, onze soort van het jaar. Het was een erg zachte winter, goed voor de kieviten? Ja, want dan hebben ze veel eten, zowel noordelijk als bij ons en moeten ze de vorstgrens niet gaan volgen, waardoor ze over de Franse grens in gevaarlijk gebied terechtkomen (jacht). Vroeger was er soms een massaal wegvluchten te zien na de eerste erg koude vriesnachten, allen naar zuid, spektakel. Kieviten zijn plevieren en dit zijn oogjagers. Boeiend om volgen is hun 'foerageren', lopend over de akker, even stilstaan, pik, een slakje of een kevertje, meestal dierlijk voedsel volgens de boeken. Dat is bij ijsweer niet meer haalbaar, dus wegwezen…

Kieviten bij zonsondergang foto: Gilbert De Ghesquière

En dan, de balts begint bij de eerste lentesignalen. Ook dit jaar, reeds op 25 februari in Roborst, Zwalm (J.K Haneveld), op een wat ongewone locatie en de 27ste (6 baltsend in de Scheldemeersen te Melden U. Sansen). Daarna weer wat kouder en alles valt wat stil. Het zou mooi zijn moest iedereen in zijn buurt uitkijken naar baltsende, boven de akkers buitelende vogels. Belangrijk is dat die locaties gevolgd worden in het voorjaar. Onderschat de verspreiding over onze streek niet: naast grote vlakke kouters en weilanden ook plaatselijk in klein aantal in het heuvelend land. Zoals vorige Meander liet doorschemeren zouden we graag een 'stand van zaken' krijgen in ons werkingsgebied, als het kan met opvolging van het broedsucces. Een praktische handleiding is er niet, maar een kaartje van uw gebied is nuttig, met tweewekelijks (of meer) bezoek en een goede omschrijving van wat te zien is, zou mooi zijn. Bv. kievit broedend, mannetje verjaagt kraai, hoeveel koppels (broeden dikwijls in groepjes), aard van broedplaats (grasland, graan, bieten, mais… pas bewerkt?), jongen en hoeveel te zien (in begin niet makkelijk, perfect gecamoufleerd en meester in het wegduiken tussen de aardkluiten). Soms kan dat ook later, als er groepjes rondslingeren, de jonge vogels zien er lange tijd wat 'verborsteld' uit in vergelijking met de adulten. (In vogelgids: kop, kuif, hals en bovenkant als kenmerken) maar zoals jullie weten begint de 'voortrek' met instroom van vreemde kieviten reeds einde mei, begin juni. Invoeren bij de Vogelwerkgroep is best, met details, maar je kan er ook een apart kaftje op nahouden en einde seizoen uw overzicht doorsturen naar Norbert Desmet e-mail: desmetnorbert@hotmail.com.

Wil je meewerken om de huidige verspreiding en het broedsucces van de kievit in kaart te brengen dan vind je via de onderstaande link alle verdere aanwijzingen:
https://www.natuurpunt.be/sites/default/files/images/inline/sos_kievit_2016.pdf

Maar hoe was deze winter dan wel? Waarnemingen.be levert een schat aan gegevens. Oktober en ook nog november zijn duidelijk doortrekmaanden naar Z tot ZW, in december tekenen de eerste concentraties 'ter plaatse' zich af, meestal in gebieden die later belangrijk worden als pleisterplaats maar ook vaak op wat onverwachte plaatsen, als de Leiemeersen, Callemoeie… Ga eens op de VWG site naar 'soorten/kievit' en naar 'kaart' (rechtsboven), dan zie je direct de beste gebieden vanaf eind januari, uiteenvallend in 3 kernen met soms grotere aantallen: valleigebieden als de Scheldemeersen in Oudenaarde-Petegem en aan de Ratte in Eke met meerdere keren rond de 3 à 400 ex., alsook Kruishoutem langs de E17 met op 7 febr. 400 en 200 (JVH). Mogelijks varieert dat aantal in de loop van de dag en NVW suggereert dat het dikwijls slaapplaatsen zijn waar het gros pas later arriveert, na hun buikje rond gegeten te hebben in het omliggende. De grote verzamelingen zitten op licht ondergelopen weiden en akkers en dan kan veiligheid meespelen als factor: de vos en andere predatoren?

Elders zijn er ook meerdere waarnemingen tussen de 10 en de 50 individuen en zo is er in januari nogal wat doorgegeven als 'overvliegend'. Vanaf de derde dekade van januari komt er rust en groeien

de aantallen stilaan op de 'top'locaties: naar 200 in Petegem, meersen en 140 in Wannegem, kouters. Alle details bij het inbrengen van een waarneming kunnen belang hebben: rustend, foeragerend... De hogere winteraantallen van vroeger halen we niet meer, ook niet in het Gentse, maar om dat te bevestigen hebben we lange reeksen waarnemingen nodig. In ieder geval is de trend gezet, er zijn er minder! Zelf zag ik dit jaar op een goede broedlocatie (Heilsbroek, Kluisbergen) tot nu, begin maart slechts een kievit, een dode dan nog wel op 11/2 (als prooi van slechtvalk), moeilijke tijden voor de soort!

Expeditie Natuurpunt

Op 25 en 26 juni vindt voor het eerst de Expeditie Natuurpunt plaats. Naar aanleiding van 15 jaar Natuurpunt vond de vereniging dat het tijd was voor een unieke belevenis. Daarom organiseert ze voor het eerst een avonturentocht door enkele van de mooiste natuurgebieden die Vlaanderen rijk is. De Blankaart, de Bourgoyen, De Maten… Het zijn maar enkele van de unieke natuurgebieden die onderweg bezocht worden. Teams van 4 vrienden, buren of collega's konden zich inschrijven. Ze konden kiezen uit 2 fietstochten, 2 wandeltochten en 1 kanotocht. Slapen doen de deelnemers onder de sterren. Onderweg worden ze bijgestaan door hun eigen team begeleiders. Aan de eindmeet in Mechelen worden ze feestelijk onthaald door enkele honderden vrijwilligers en sympathisanten.

Het doel van deze Expeditie? Natuur promoten en laten beleven zoals mensen nog niet eerder deden. En dat in eigen land. Daarbij wordt ook geld ingezameld voor meer en mooiere natuur in Vlaanderen. Er was plaats voor 50 teams. In een mum van tijd waren de plaatsen volzet. Met 3 teams is onze regio goed vertegenwoordigd. Ze stellen zich elk graag aan u voor.

Team 'De Fruitratjes' fietst voor het Burreken

Vier natuurliefhebbers vormen het team 'De Fruitratjes'. Samen fietsen ze van Diksmuide naar Mechelen, een tocht van 220 kilometer. Ze fietsen langs de mooiste natuurgebieden op die route, overnachten doen ze in de Bourgoyen in Gent.

Het is voor die natuurgebieden dat ze zich inspannen. Met hun team willen ze steun inzamelen voor het Burreken. In het hartje van de Vlaamse Ardennen, tussen de dorpskernen van Brakel, Maarkedal en Horebeke, ligt dit sprookjesachtig stuk natuur.

Een van de bijzondere bewoners van dit gebied is de eikelmuis ook wel fruitratje genoemd, vandaar de team-naam. Dat komt omdat hij zich graag tegoed doet aan het fruit in hoogstamboomgaarden en op zolders.

Eikelmuizen *foto: Rollin Verlinde, Vildaphoto.net*

Je moet wel een beetje geluk hebben om deze slaapmuis te zien: tijdens hun maandenlange winterslaap verbergen ze zich in nestkastjes of op zolders. In het Burreken komen nog eikelmuizen voor. Maar ook hier zijn er minder en minder.

Daarom zetten de Fruitratjes zich in om hun leefgebied te beschermen.

En dus springen ze op de fiets en leggen ze met de glimlach 220 km af op 2 dagen. Met deze sportieve prestatie willen ze 1500 euro (en liefst veel meer) inzamelen voor het behoud van de fruitratjes. *Pajottenlander* steunt hen in deze originele expeditie

tocht. De fruitratjes zijn verzot op fruit en dus lag de samenwerking voor de hand. Voor elke euro die ze ontvangen ten voordele van de eikelmuis, legt Pajottenlander er een euro bovenop. Bovendien voorziet Pajottenlander de deelnemers van de noodzakelijke vitamines zodat ze de finish halen. Help jij hen?

Elke euro steun betekent dat we samen de fruitratjes in het Burreken kunnen behouden

Steunen kan via: http://expeditienatuurpunt.be/project/1539. Voor elke gift van 40 euro ontvang je een fiscaal attest. Daarmee recupereer je 45% van het bedrag. (Handig, niet?)
De fruitratjes van dienst zijn: Dirk Criel, Roeland De Riemaeker, Dries Verlet en Filip Hebbrecht.

Filip Hebbrecht Korsele 31 9667 Horebeke tel. 055.49.55.63 mail: filip.hebbrecht@pandora.be

Team Deinze-Zulte fietst voor vallei Zeverenbeek

Met maar liefst 11 enthousiaste fietsers uit Deinze en Zulte zetten we onze beste kuiten in voor de vallei van de Zeverenbeek. Samen fietsen we van Hasselt via Turnhout naar Mechelen, goed voor 220 km fietsplezier.
De laatste jaren konden we heel wat gronden aankopen in de vallei van de Zeverenbeek. Hierdoor ontstaat er op wandelafstand van het centrum van Deinze, tussen de dorpskernen van Zeveren en Wontergem, een groot natuurgebied van meer dan 60 ha groot; een lappendeken van kleurrijke dottergraslanden, bloemenrijke ruigtes en kletsnatte moerasbossen. Heel wat planten en dieren vonden ondertussen de weg naar dit natuurgebied. In mei en juni kleuren de graslanden er geel, roze en paars van de grote ratelaar, echte koekoeksbloem, rietorchis en brede orchis terwijl karekieten en bosrietzangers broeden in de rietkragen. In de ruigtes vinden talloze insecten voedsel en beschutting. Hier broedden vorig jaar roodborsttapuit, blauwborst en naar alle waarschijnlijkheid ook zomertaling. De mysterieuze elzenbroekbossen zijn dan weer een biotoop voor heel wat vogels die houden van de broodnodige rust, zoals matkop en boomvalk. Zelfs de bever lijkt op weg naar de vallei van de Zeverenbeek!

De vallei van de Zeverenbeek is niet enkel voor planten en dieren een rustplaats. Ook heel wat mensen komen er tot rust terwijl ze genieten van een wandeling of fietstocht door het gebied. Twee knuppelpaden werden aangelegd, en momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een vogelkijkhut.
In 2016 vieren we de 30ste verjaardag van de vallei van de Zeverenbeek. Het is immers al 30 jaar dat we samen werken aan de totstandkoming van dit natuurgebied. Een financieel steuntje is het beste verjaardagscadeau dat je ons kan doen. En als donateur word jij ook uitgenodigd op de feestelijke verjaardagsreceptie op zaterdag 21 mei zodat je onze verwezenlijkingen zelf kan zien.

Steunen kan via de link http://expeditienatuurpunt.be/project/1640/. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar. Voor elke euro kunnen wij ongeveer 1 m² natuur aankopen. Jouw gift maakt dus een echt verschil! Om geld in te zamelen organiseren we op 21 mei ook een spagghetti-avond. Zie de flyer hieronder voor meer info.

Voor Natuurpunt Deinze-Zulte fietsen Greet De Wandeler, Geert De Sutter, Kristien Uyttersprot, Kathy Geldhof, Kurt Haelvoet, Eddy Vanoverbeke, Jeroen Bossaer, Sigrid Depraetere, Liesbeth Geeroms, Paul Geeroms en Koen Houthoofd.

Team 'De Kwikkers' fietst voor Maarkebeekvallei

Eind 2004 ging binnen Natuurpuntafdeling Vlaamse Ardennen de 'Werkgroep rond de Maarkebeekvallei' van start. De Maarkebeekvallei situeert zich in het uiterste zuidwesten van de provincie Oost-Vlaanderen en strekt zich uit over de gemeenten Oudenaarde, Maarkedal en Horebeke. Het natuurreservaat is grotendeels gelegen op de noordelijke, steile flank van de Maarkebeek. Sommige plaatsen roepen herinneringen op aan de schilderijen van Valerius De Saedeleer. Rond het project is een enthousiaste groep vrijwilligers actief. Verspreid over de Maarkebeekvallei beheren we ongeveer 15 ha natuurgebied waarvan het merendeel erkend is (E-072). Longkruidbosjes, Eeckhoutbos, Klein Eeckhout, Schamperij en Planterij vormen vandaag de natuurreservaatgebieden binnen de Maarkebeekvallei. De werkgroep is door de jaren heen uitgegroeid tot een hechte vriendengroep. Behalve het uitvoeren van allerhande beheerwerken worden ook diverse andere activiteiten georganiseerd voor de gezinsleden: nieuwjaarwandeling, zomerse BBQ, ledenfeest en gezellig samenzijn.

Werkgroep Maarkebeekvallei *foto: Johan Cosijn*

De werkgroep neemt met het team 'De Kwikkers', genoemd naar het bier (Kwik) dat recent werd gebrouwen, deel aan de ExpeditieNatuurpunt ter gelegenheid van 15 jaar Natuurpunt!

Het is de bedoeling dat een team van 4 deelnemers een fietstocht van 200 km aflegt op 25 en 26 juni 2016. Teamleden zijn Ludo Bauwens (teamleider), Angelo Manhaeghe, Mario De Langhe en Andy Vanbraband. Ze worden tijdens hun avontuur begeleid door Johan Cosijn, Georges De Rycke en Bart Vanden Hautte.

Starten doen we zaterdagmorgen 25/06 in Hasselt (Domein Kiewit). De aankomst is voorzien in Mechelen (Mechels Rivierengebied) in de loop van zondagnamiddag 26/06.

Ons doel: minstens 1.500 euro inzamelen voor de bescherming en de uitbreiding van de natuurgebieden in de Maarkebeekvallei.

U kan ons project steunen door een financiële bijdrage te leveren via http://expeditienatuurpunt.be/project/1608

Giften vanaf 40 euro geven recht op 45% belastingvoordeel! Vraag een fiscaal attest aan.

Alvast bedankt voor uw gulle bijdrage!

Meer info over de Werkgroep rond de Maarkebeekvallei en de natuurreservaten kan je vinden op http://maarkebeekvallei.skynetblogs.be/

Ten huize van Gilbert en Mariette Van Synghel

André Wandels, Norbert Desmet

Trouw aanwezig op veel winteravonden en wandelingen en dit sinds jaren… dat was de reden om eens te gaan luisteren naar het verhaal van een gelukkig paar tachtigers, toen Wielewalers, nu Natuurpuntleden. Kruishoutem is hun woonplaats en de geschiedenis woont er mee, de geschiedenis van de natuurbeweging maar ook die van veel vroeger. Een reisje in de tijd, waarom niet.

Als Gilbert nu 80 is dan was zijn grootvader, overleden in 1956, zeker een bevoorrechte getuige van een vervlogen tijd zoals dat heet. Zeker omdat naast of juist door hun beroep ze veel in contact kwamen met de natuur van toen. Gilbert stond naast zijn grootvader bij het opzetten van wilde dieren en vogels. Voor de meesten van ons ligt dat ver weg, gelukkig ook, maar toen paste dat volledig in de tijdsgeest. Stel je voor: de laatste otter bij ons, geschoten in Maarkedal, waarvan dus niet alleen de foto's getuige zijn. En een wilde zwaan, pronkstuk, maar dan van zijn nonkel die de kunst van het opzetten als geen ander beheerste. Er werd zelfs een IJsbeer 'gemaakt' met bewegende kop door

Gilbert en Mariette *foto: Rik Desmet*

hem… Om maar te zeggen dat Gilbert door de jaren heen een stukje geschiedenis kan schrijven en daar ook met de binnengekomen stukken als taxidermist zeker nog een bijdrage kan leveren aan de 'ornithologie bij ons'. Alles is genoteerd in oude notaboekjes en ondersteund door een goed geheugen. Wat gedacht van een nachtzwaluw uit Ronse ooit, met vermelding 'bij een kapvlakte', net als andere oude waarnemingen uit het Kluisbos en de Hospicebossen in Nazareth. Daar was de soort vermoedelijk broedvogel tussen 1976 en 1981 maar wellicht ook al vroeger.

Dan waren er nog de 'rariteiten', destijds fel gegeerd als pronkstuk op de schouw: de uilen, maar ook de witte merels, een witte mol en uiteraard talrijke bunzings… Veel werd binnengebracht door jachtwachters al dan niet in opdracht van den baas of als bijverdienste voor doorverkoop. Gilbert zijn eerste 'werkstuk' was een grutto, 1958, het tweede een pauw met opengespreide staart. Dan volgden de notenkraker, de roodkeelduiker en vele andere.

Bij Gilbert en Mariette thuis hadden ze een zaak van binnenhuisinrichting, gordijnen en zo en hij was een heel ervaren meubelgarnierder. Blijkbaar was aanpalend aan hun woonplaats een oude werkplaats van een gareelmaker en daar werden zowel de meubels als de vogels behandeld. Zo kwam ook Marcel Nachtergaele hem op het spoor en begeleidde hem voorzichtig naar het vogels kijken en zo werd Gilbert ook betrokken bij de oprichting van de Wielewaalafdeling op 7 februari 1968. Zo werd hij ook een van de pioniers, vereeuwigd in een aquarel van Rudi, de zoon van Marcel, een Saeftingetocht op 18 mei 1969 en op een ereplaats in huis! Net als een mooie foto van een grauwe klauwier van Gerard Mornie. Vroeger waren die vogels er ook al: met enige trots toont Gilbert een geschreven 'kattebelletje' van Gust Schaemelhout, die andere pionier met kort en krachtige tekst: IJsduiker 1 met uur van waarneming, op Stagro (= Callemoeie) op 13 november 1977 met de vraag om eventueel een foto te maken. Want wat weinig natuurpunters weten is dat Gilbert ook een gedreven fotograaf was en nog is, en met een goed oog: twee staartmezen passeren even aan het raam en direct de opmerking dat die ene staartmees wel een heel wit kopje heeft, inderdaad de witkoppige vorm.

Ondertussen proeven we van de lekkere taart, huisgebakken! En bij de koffie komen de verhalen boven: de 'ornisafari' van toen waar de herinnering aan een bezoek aan een afgelegen boerderij daar ergens in Frankrijk vooral verbonden blijft met een opstandige geitenbok, die bij het bekijken van roofvogels daar iemand van de groep een ferme duw tegen zijn zitvlak verkocht… En de zwaluw die bij hen zijn nest maakte en die hij van een ring voorzag, met succes, want volgend jaar was hij er terug. En bij de nestbouw was paardenhaar zeer in trek, iets wat zij vanuit het beroep direct als materiaal herkenden. Veel kennis werd verworven door te kijken en op te zetten, twee dingen die samengingen om een natuurlijke houding te geven aan de 'opgevulde'

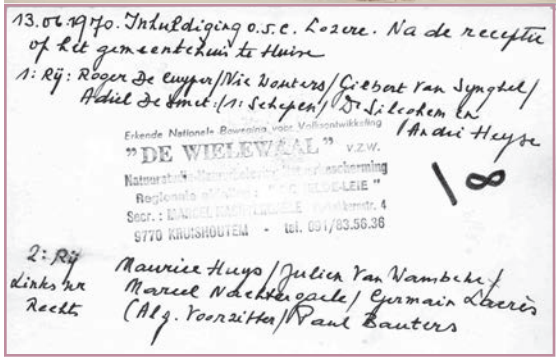

vogels. Heel verspreid was toen ook het assezeefje als vogelval in de winter, maar gericht vogels vangen was er niet bij voor Gilbert. Ook die tijd van de vogelvangst werd opgerakeld, heftig was dat af en toe. Het verhaal van het doden van groenlingen en fitissen is echt, wegens beïnvloeding van de zang van de vele wedstrijdvinken toen… En ook de premie van de duivenbond voor de ingeleverde roofvogelpoten, de jaren ’60 waren dodelijk. Vandaar dat de oprichting van de Wielewaalafdeling met aanvangskern Kruishoutem nogal wat stof deed opwaaien, zeker toen de toenmalige voorzitter E.H. Seghers met zijn bulderstem in het gemeentehuis benadrukte dat ook die vogels natuur waren! Ergens in een bijna vergeten archief is zelfs nog een magneetbandopname van Gilbert van die toespraak, met veel ‘ruis’ wordt daar direct aan toegevoegd…

Er gaat iets vredig uit van het huis en zijn bewoners, met de foto’s van de drie kinderen en de kleinkinderen en sporen van hun interesse en het natuurverleden, schelpen, een neushoornkever en een paar nachtvlinders, foto’s, -door de eigenaars vergeten opgezette vogels waaronder een aan het plafond zwevende kokmeeuw- en zelfs een fragment van een echte vuistbijl, opgegraven in de tuin en destijds tentoongesteld. We wensen hen nog veel natuurbeleving en een goede gezondheid om samen daarvan te kunnen genieten. Met veel dank voor de ontvangst en de getuigenissen!

Guerilla plantactie in Horebeke

Ook buiten de natuurgebieden zorgen mensen voor de natuur: een illegaal opgevulde holle weg werd tijdens een plantweekend weer een beetje in ere hersteld. De sluikstorters konden destijds ongehinderd hun werk doen, zonder proces-verbaal of optreden door de gemeente. Buren planten er nu meidoorn, sleedoorn, zoete kers, wilg, Gelderse roos, knotwilgen en lindes. Een mooie houtkant in wording. Midden een desolaat landbouwlandschap waar voor de natuur weinig of geen ruimte meer is kan er weer iets moois groeien. De boosdoeners zijn verwittigd: de natuur komt terug.

Over tenen en stoven

Greet De Wandeler

Op weg naar Wontergem ontdoe ik me van twee kledingstukken. 27 december 2015 om 14 uur is het 13 graden, astemblieft! Geheel bezweet draai ik de kerkweg op. Zwart van ’t volk ziet het daar, een honderdzestigtal bottines staan te trappelen van ongeduld.
Eddy en Koen nemen elk een deel van de groep op sleeptouw langs meersen (natte weiden), broeken (da’s zo’n beetje ’t zelfde) en donken (hoger gelegen delen binnen de meersen waar de boerderij stond). Denk maar aan Overmere Donk, Arendonk, Breendonk (deze laatste draagt een minder poëtische bijklank).

Knotbomen vormen de rode draad doorheen de tocht. Ze vormen een mooi voorbeeld van het ingrijpen van de mens in de natuur en bepaalden vroeger in grote mate het uitzicht van het landschap.
Creativiteit in taal en vorm blijkt van alle tijden: ‘koehoog’ geknotte wilgen leverden mooie planken op maar waren beslist geen pretje voor de man die de boom in moest.
Grienden blijken niet enkel forse dolfijnen met een platte snuit en een bol voorhoofd te zijn. Eddy maakt ons wijs dat het bij de grond afgezette bomen zijn. Dit levert hakhoutstoven op … làp, weer zo’n misleidend woord. Ik onthoud dat de uitlopers van die stoven uiteindelijk in andere stoven terechtkomen.

En wie dacht dat tenen enkel aan voeten groeien, die krijgt nu misschien kromme tenen (mens erger je niet). Tenen zijn ook uitlopers van laag geknotte bomen en men kan er manden mee vlechten.
We zijn zowat door het zwaarste heen geploeterd, glibberen het knuppelpad aan de Vondelbeek op en treffen er een geknotte es. Degelijk gereedschap

Comitas “sheng-instituut”
(succursale Lexica)
YOGA & MASSAGE
“de natuur wijst de weg”
Hospitaalstraat 9
9000 Gent
Nederpoorterij 7
9660 Brakel
0476 56 58 53
www.yoga-comitas.be

wordt nog steeds gedragen op een steel van es.
Italiaanse populieren staan statig als pilaren naast elkaar. Ze laten zich op elke hoogte knotten en snoeien en ik die dacht dat Italianen toch niet van de soepelste waren. Hij wordt aangeplant daar waar men snel een volgroeide bomenrij wenst. Voetbalfans moeten de eerstvolgende match maar even van de grasmat weg gluren want aan de rand van menig Vlaams voetbalveld kan je ze vinden.

We passeren zelfs een statige knotzomereik waarvan we de ouderdom mogen raden. Gezien omzagen geen optie is, wordt de lintmeter erom gelegd (305 cm). Bij omrekening komen we op zo'n 180 jaar. Even wordt het stil. Jammer dat de stad niet beter zorg draagt voor deze reus die blijkbaar totaal fout gesnoeid werd waardoor de kans bestaat dat hij langzaam wegrot.

Weinig ontsnapt aan de scherpe blik van de natuurgids. Er wordt gekeuveld over de rozerode bekerzwam; een zeldzame korstmosparasiet, met de verschrikkelijke naam *Illosporiopsis christiansenii*, die zich in dit natuurgebiedje nestelt (Eddy weet met zijn trots geen blijf); de iepenspintkever (een beestje dat zijn tijd verdrijft door kunstige patronen weg te vreten onder de bast van de iep en daardoor het begin van het einde inluidt voor de iep - ook olm genaamd).
Intussen drukt een bleek grijs wolkendeken de zon zachtjes naar de horizon. We laten het open landschap achter ons. In gedachten zie ik een besneeuwde akker waarlangs boeren op wilgenklompen knotten en de tenen en stoven laden op een kar, getrokken door een dampende knol. Vandaag riep enkel de tsjakkende kramsvogel een zeker wintergevoel op.

Warm vanbinnen en weer iets wijzer kruip ik op mijn fiets, ditmaal met de wind in de rug en compleet onthaast.

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?

Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën

10% korting voor leden van Natuurpunt
(behalve in juli en augustus)

Alle info: www.casamata.info

Een Oosterse immigrant

Jo Buysse

Ik had het plantje al een tijdje in de gaten. Begin februari stond het mooi in bloei tussen de voegen van mijn lang geleden gemetselde bloembakken die het terras afboorden. Ik herkende een veldkers, maar zij was anders dan de vele min of meer gelijkaardige plantjes die mijn tuin bevolken en die de naam 'kleine veldkers' -*Cardamine hirsuta*- meekregen. Maar dat ene plantje was verschillend, de onderste bladeren lagen niet in een krans tegen de grond zoals bij kleine veldkers meestal het geval is en vooral, de hauwen staken niet boven de bloemen uit. Dat is een typisch kenmerk van kleine veldkers. De hauwen, dat zijn de organen waarin de zaden zitten. Ze kunnen in vorm erg verschillen naargelang de soort binnen de familie van de kruisbloemigen, maar bij veldkers zijn ze lang en smal. Bij mijn plant bleven ze dus netjes onder de bloemen en maakten een tamelijk brede hoek met de stengel.

Kleine veldkers *foto: Jo Buysse*

Op 11 februari wou ik wel eens weten welk plantje ik in de kuip had. Na wat wikken en wegen haalde de propere tuinier, die het eerder wou uitrukken, het op de natuurvriend die het wou laten staan. Eens die tweestrijd beslecht in het voordeel en tot tevredenheid van de tuinier had ik de raadselplant gauw in de hand. De spijt van de natuurvriend werd verzacht door het vooruitzicht er mijn pas aangekochte Flora van Heukels op los te kunnen laten en dat in de warme huiskamer, zonder telkens weer op het terras diep door de wat ouder wordende knieën te moeten gaan. De determinatie verliep vrij vlot en mondde uit bij bosveldkers, *Cardamine flexuosa*. De kenmerken die me naar die soort voerden waren de 6 meeldraden, -kleine veldkers heeft er 4 of 5-

1 Bladrozet meestal aanwezig. Bovenzijde blad met enkelvoudige haren. Langste vruchtstelen 5,0–16,0 mm lang → 2
– Bladrozet afwezig. Bovenzijde blad kaal. Langste vruchtstelen 2,0–6,0 mm lang: Cardamine hamiltonii G.Don | **Aziatische veldkers**
2 Stengel onderaan meestal kaal. Bloemsteel 1,7–3,0 mm lang; meeldraden 4(–5). Vruchtstelen gewoonlijk rechtop staand, hauwen daardoor ver boven de bloemen uitstekend: Cardamine hirsuta L. | **kleine veldkers**
– Stengel onderaan meestal kort afstaand behaard. Bloemsteel 2,6–7,0 mm lang; meeldraden (5–)6. Vruchtstelen gewoonlijk afstaand, hauwen daardoor nauwelijks boven de bloemen uitstekend: Cardamine flexuosa With. | **bosveldkers**

en de min of meer behaarde stengel die kaal is bij kleine veldkers. Een probleem was de aangegeven bloeitijd die loopt van april tot augustus. Maar zeg nu zelf, zijn er nog winters? En stonden er in januari en februari niet veel planten in bloei die in andere jaren rond dezelfde tijd hun kelken nog gesloten hielden? Ook de informatie door Heukels dat bosveldkers groeit op natte, voedselrijke grond in loofbossen, op bospaden, aan slootkanten en beekoevers maakte weinig indruk. Zelfs al groeide mijn plant op stenige ondergrond, bevestigt de uitzondering niet de algemene regel? En ook, wat kon het anders zijn? Toch niet pinksterbloem of bittere veldkers of springzaadveldkers, de drie andere inheemse veldkersen. Die zien er toch heel anders uit! Dus gaf ik de 'zekere' waarneming van bosveldkers door op de website 'waarnemingen.be'. Ik voegde er een foto bij van het ter ziele gegane plantje en nog wat informatie, onder meer over de 6 meeldraden.

Gelukkig zijn er de 'admins'* van waarnemingen.be die de inzenders bij de hand nemen wanneer ze te veel van het rechte pad afwijken. Zo meldde Rutger Barendse me de volgende dag dat mijn veldkers vermoedelijk naar de naam *Cardamine hamiltonii*** of Aziatische veldkers zou willen luisteren. Doorslaggevend was de min of meer drielobbige vorm van de deelblaadjes (zie hiernaast) en vooral moest de bovenkant van die blaadjes kaal zijn. Die kenmerken klopten. Wel zaten er, bij mijn exemplaar, wimperharen op de rand. Maar een vraag dringt zich op: kunnen die toch geringe vormverschillen er niet op wijzen dat de Aziatische veldkers gewoon een afwijkende vorm is van kleine veldkers, of van bosveldkers, of een kruising tussen deze soorten? Onderzoek op het genoom*** van de drie planten gaf daarop een duidelijk antwoord: het gaat ondubbelzinnig om afgescheiden soorten. (1)

Een sleutel naar de juiste soort

Aziatische veldkers werd in België voor het eerst waargenomen in 2009 en is dus nog niet in de laatste uitgave van de meeste Flora's opgenomen. Zo dateert de laatste uitgave van Heukels van 2005. Uiteraard ontbreekt dus de verwijzing naar de soort in de determinatiesleutels.

In Gorteria, een Nederlandstalig tijdschrift voor onderzoek van de wilde flora van Nederland, vonden we wel een determinatiesleutel (zie hierboven) die toelaat de 3 hier besproken soorten te onderscheiden (1).

Uit de sleutel blijkt dat de blaadjes van kleine en bosveldkers een behaarde bovenzijde hebben. Nu is mijn ervaring dat dit bij kleine veldkers niet zo eenvoudig vast te stellen is. Ook al draagt zij de soortnaam '*hirsuta*', wat behaard betekent, de plant is in werkelijkheid zo goed als kaal. In de Nederlandse Oecologische Flora wordt die benaming een vergissing genoemd, "per ongeluk bij die soort terechtgekomen". Ik onderzocht blaadjes van een kleine veldkers uit mijn tuin en vond inderdaad haren maar moest verdraaid goed kijken met een sterke loep om ze op te merken. Bij het onderzoek van dit kenmerk moet men dus goed opletten om te vermijden verkeerde conclusies te trekken.

Aziatische veldkers met typisch blad *foto: Jo Buysse*

Cardamine hamiltonii zou vooral in onze streken zijn gekomen door de import van bonsaiplanten. In die potten werd de soort verschillende keren als 'onkruid' aangetroffen. In mijn bloembak vind ik intussen nog een drietal andere planten met alle kenmerken van Aziatische veldkers. En meer dan dat! Toen vriend Gilbert op bezoek kwam en ik hem mijn vondst toonde verraste hij me door nog een twintigtal andere exemplaren in mijn tuin aan te wijzen, in volle grond en opeengepakt op een oppervlakte van niet meer dan 5 dm². Of ik daar ooit aangekochte potgrond uitstrooide is me niet duidelijk maar de bloembak was er wel ooit mee opgevuld. Zeer waarschijnlijk zullen de zaden dus wel met de

potgrond meegekomen zijn.

Moeten we nu blij zijn met de komst van een vermoedelijk onschuldige adventieve plant als Aziatische veldkers of juist niet? De meningen zijn verdeeld. De komst van nieuwe soorten gaat al eeuwen door, zij het vandaag in versneld tempo. Soms is het een verrijking, een andere keer een bedreiging. Maar of we het nu willen of niet, naast de mensengemeenschap die meer en meer 'multiculti' wordt is dat evengoed en onstuitbaar zo voor alle levensgemeenschappen.

Graag vondsten melden

Waarnemingen.be toont vandaag in Oost-Vlaanderen slechts 3 meldingen van Aziatische veldkers sinds begin 2015. Maar waarschijnlijk komt dit doordat zij weinig gekend is en dus in veel gevallen onterecht de naam bosveldkers of zelfs kleine veldkers zal krijgen. Interessant is dat 43% van alle vorig jaar in België waargenomen gevallen (28) door één persoon op waarnemingen.be zijn ingegeven. Dit wijst erop dat iemand die het kent en gericht zoekt, het ook wel op verschillende plaatsen zal kunnen vinden. Op waarnemingen.be krijgt het trouwens de status 'vrij algemeen'.

De beste tijd om er naar te zoeken is het voorjaar, maar later kan het ook wel te vinden zijn. Goede vindplaatsen zijn deze waar de grond lang onbewerkt blijft liggen (2). Ook rond en in tuincentra en boomkwekerijen moet de trefkans hoger zijn. Het groeit op zandige grond en stenig materiaal waardoor misschien ook begraafplaatsen eerder in aanmerking komen. En uiteraard private tuinen waar men wel eens planten verpot of potgrond uitstrooit. Als elke lezer van dit artikel eens goed zou rondkijken in eigen tuin dan zou het aantal waarnemingen al kunnen oplopen. Vind je *Cardamine hamiltonii* in onze regio of elders, meld het dan, liefst met een foto, op www.waarnemingen.be en graag ook aan Karel De Waele, e-mail: karel.de.waele@skynet.be.

* Admins zijn specialisten die de waarnemingen nakijken en een uitgebreide kwaliteitscontrole doen. Ze nemen contact op met de waarnemer in geval van twijfel of foute determinaties.

** De soortnaam *hamiltonii* verwijst naar Francis Hamilton, een Schotse geneesheer (1762-1829) die in dienst was van de Oostindische Compagnie. Hij was onder meer directeur van de botanische tuin van Calcutta en beschreef en verzamelde veel planten in

Inheems, neofyt, adventief... Karel De Waele maakt ons wegwijs

Bij het schrijven van zijn artikel probeerde Jo te achterhalen wat de juiste definities zijn van termen zoals exoot, adventief, ingeburgerd, wild, verwilderd, autochtoon, allochtoon, … Al vlug werd hij gewaar dat deze begrippen in allerlei publicaties niet altijd op dezelfde manier gebruikt worden en dat er regionale en nationale verschillen bestaan.

Toch willen we hier proberen een soort synthese te brengen in een eenvoudige woordenlijst. Daartoe hebben we ons voornamelijk gesteund op 'Heukels' Flora van Nederland' van 2005 en op de 'New Flora of the British Isles' van 2014. Wie meer wil weten raden we de lectuur aan van pag. 20 en 21 van die Flora van Heukels.

- **Inheems**: in de 'Heukels' hanteert men hiervoor als grensdatum 1825: planten die toen al beschreven waren in de 'Flora Belgii Septentrionalis' worden dus inheems genoemd. Dit wil dus ook zeggen dat door de mens ingevoerde en ingeburgerde planten van voor die datum toch als inheems beschouwd worden.
- **Archeofyten**: hier wordt een veel vroegere datum gehanteerd, nl. 1500. Dit gaat dus over door de mens ingevoerde en ingeburgerde plantensoorten die reeds voor 1500 hier voorkwamen wat meestal via archeologische studies moest achterhaald worden. Alle archeofyten zijn dus automatisch ook inheems. Het betreft meestal akkerplanten en andere cultuurvolgers. Ik denk dan aan de korenbloem (althans de authentieke soort en niet de gekweekte variëteiten, die men de laatste jaren veel aantreft in zaadmengsels voor bloemrijke bermen).
- **Neofyten**: naam gebruikt voor soorten die sedert 1500 door toedoen van de mens of op natuurlijke manier hier beginnen groeien zijn en ingeburgerd zijn. M.a.w. zijn dus veel neofyten ook inheems (behalve deze die pas na 1825 aangekomen zijn). Voorbeelden hiervan zijn Canadese fijnstraal en vreemde ereprijs.
- **Ingeburgerde soort**: die al dan niet spontaan in ons land terecht gekomen is, in het plaatselijk klimaat levensvatbaar is en zich vervolgens zelfstandig handhaaft. Men hanteert hiervoor twee criteria: ten eerste: moet zich gedurende tenminste 3 opeenvolgende generaties op meer dan 1 plaats zonder directe hulp van de mens handhaven, én ten tweede: moet een welomschreven standplaats bezetten. En daar wringt het schoentje: vooral bij eenjarige soorten zijn die voorwaarden moeilijk te controleren. Een mooi voorbeeld hiervan bij ons is de donkere ooievaarsbek.
- **Adventieve soort:** niet-inheemse soort die onopzettelijk door de mens is aangevoerd, meestal in de vorm van zaden, stiekem via wol of graan, of via grond of stenen,… Voorbeelden hiervan zijn het bezemkruiskruid en **Aziatische veldkers**. Vlas en gingellikruid zijn dus géén adventieven als men die definitie strikt toepast: de zaden worden immers opzettelijk getransporteerd en komen dan via morsen langs onze wegen terecht… Misschien kan men die dus klasseren bij de volgende categorie?
- **Verwilderde soort:** term gebruikt voor cultuurplanten, die groeien buiten de akkers of tuinen waar ze gekweekt worden.
- **Exoot**: waarschijnlijk 'synoniem' voor neofyt en het Engelse 'alien'.

vooral India en Nepal.

***Genoom: alle genetische materiaal van een organisme.

Bronnen:

(1) Dirkse-et-al.-2015.-Cardamine-hamiltonii.-Gorteria-37.pdf

(2) https://sites.google.com/site/planteninc6/soorten-uitgelicht/cardamine-asian-flexuosa---aziatische-veldkers.

Slechtvalken spotten

Gunther Groenez.

Al drie jaar lang brengt een koppel slechtvalken zijn jongen groot op de Sint-Walburgatoren, hoog boven de Oudenaardse markt. De slechtvalk is een roofvogel die bekend staat als de snelst vliegende vogel. In duikvlucht kan hij snelheden van meer dan 350 km/u halen. Dat levert soms spectaculaire waarnemingen op.

Online volgen

Tot nog toe konden alleen vogelliefhebbers die van het gebeuren op de hoogte waren de spectaculaire vluchten van deze grote valk volgen. Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* en de stad Oudenaarde willen voortaan de levenswijze van deze bijzondere gast voor iedereen zichtbaar maken. Daarom werden in en nabij de nestkast twee infraroodcamera's geplaatst die de komende maanden het doen en laten van deze vogels in en om hun nest zullen vastleggen. De beelden worden live doorgestuurd naar de websites van beide partners. Zo zal het broedproces van dit koppel prachtige dieren van minuut tot minuut te volgen zijn.

Webcam foto: vrouwtje op de railing en mannetje op de spuier

Later komen er op verschillende plaatsen ook televisieschermen die het gebeuren weergeven en zullen enkele observatiepunten worden ingericht.

Natuurpunt en stad Oudenaarde zijn partners

Voor de uitwerking van het initiatief kon Natuurpunt zonder aarzeling rekenen op het stadsbestuur van Oudenaarde. De stad ging meteen in op de vraag om de camera's op de toren te plaatsen en leverde naast logistieke steun meteen ook de helft van de bijdrage in de kosten. Meerdere sponsors uit Oudenaarde ondersteunen financieel en materieel de sensibilisatie-actie.

Meer dan vogeltjes kijken

De beelden zullen ook voor andere educatieve doeleinden worden gebruikt. Zo toonden het educatief centrum de Kaaihoeve in Meilegem en het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen in Ronse reeds interesse om uitgebreid in het educatieve luik te participeren. De beelden worden ook opgeslagen voor wetenschappelijk onderzoek. Hierdoor wordt het project veel meer dan enkel wat 'vogeltjes kijken'.

De beelden zijn te vinden via:

http://www.natuurpuntvlaamseardennenplus.be/p_slechtvalk.html

http://www.oudenaarde.be/toerisme/praktische-info/oudenaarde-live-beeld

Je kan ook dagelijks op de hoogte blijven via de speciale Facebookpagina: www.facebook.com/SlechtvalkenOudenaarde/

Op de achterflap van deze Meander vind je meer info over een kijkdag die zal doorgaan op 22 mei op de markt in Oudenaarde

LE ROY RINASSUR BVBA
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be
Crelan
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN

P.V.S. electronic developments
ELEKTRONICA
-ontwerp -productie -consulting
Alle info: info@pvsed.com of tel.055/49.60.12
na afspraak: Neerstraat 28, Nederzwalm
+ ZAKLAMPEN
merk FENIX
Volledige gamma op: www.fenix-nederland.nl

DZ: Natuurpunt afdeling Deinze-Zulte
GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
IWG: Invertebratenwerkgroep Lampyris
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-*plus*
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-*plus*
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PAWG: Paddenstoelenwg. Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Zondag 10 april 2016

VWG + OUD: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde. Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u15 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn al meer soorten vogels terug van het verre zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar nieuwe vogelwijsjes. Einde omstreeks 9u15. Meebrengen: laarzen, verrekijker. Zie ook 15 mei.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zaterdag 16 april 2016

GZ: zwerfvuilactie te Zingem. Contactpersoon: Toon Langeraert gsm 0474/03.98.72. Al wie een handje wil toesteken is welkom.

KBE + VA plus: Cursus zeisen. Info: Pieter Blondé: pieter.blonde@cvn.natuurpunt.be tel. 055/33.54.49. Afspraak: Loods Bos t'Ename, Boskant 56 9700 Oudenaarde, Prijs: 80 euro, te betalen op rek nr. BE91 8912 5408 8476. Maximum 8 deelnemers. De zeis lijkt in het tijdperk van de bosmaaier misschien wat ouderwets, maar heeft heel wat voordelen voor wie er weet mee om te gaan. Om van deze voordelen te profiteren zijn elementen als afstelling, werktechniek en onderhoud van essentieel belang. We gaan in deze ééndaagse cursus ondermeer in op het hoe en waarom van werken met de zeis, de wetten van het zeisblad en het afstellen van de onderdelen. Theorie én praktijk van de werkbeweging ontbreken zeker niet!

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm. Info: Koen Gintelenberg, koengintelenberg@hotmail.com. Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 17 april 2016

DZ + VWG: vogelgeluiden voor dummies. Gidsen: Koen Bilcke, tel. 0473/81.43.58 en Etienne Colpaert. Samenkomst aan de parking van de kerk van Oeselgem (Brugstraat) om 8u, einde rond 11u. Welke vogel zingt nu iedere morgen aan je slaapkamervenster? En hoe klinkt nu de koolmees? Tijdens deze wandeling in de buurt van het kasteel Te Lake concentreren we ons op een achttal veel voorkomende vogels en leren we spelenderwijs hun zang kennen. Geschikt voor families en beginners. Meebrengen: goed schoeisel, eventueel vogelgids, verrekijker.

VA+WMBV: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei. Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 14u aan de kerk van Maarke voor een natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje. De Maarkebeekvallei strekt zich uit over de gemeenten Oudenaarde, Maarkedal en Horebeke en is grotendeels gelegen op de noordelijke (steile) flank van de Maarkebeek en doet denken aan de landschappen van Valerius De Saedeleer. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

OUD: Voorjaarswandeling in de Spitaalbossen. Gids: Gudrun Snauwaert, tel. 0477/93.36.97 en Paul Cardon tel. 055/31.19.92. Samenkomst om 14u op de parking van de firma Concordia, Kalkhoevestraat (ter hoogte van nr. 63) te Waregem. Einde omstreeks 17u. Er is kans op teken, dus aansluitende en goed bedekkende kledij is aangeraden.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

ZV: Voorjaarsflorawandeling Perlinkvallei. Wandeling doorheen de bosjes aan de oever van de Perlinkbeek. Info: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 14u aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel, Zwalm.

Zaterdag 23 april 2016

HRZ: 20 jaar Natuurpunt Herzele. Thema: '20 Uur Natuur'. Om 18u30: Academische openingszitting en aansluitend receptie in de Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele. Om 20u30: uilenwandeling. Vertrek aan de Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele. Om 21u30: nachtvlinders vangen en determineren (de activiteit sluit aan op de uilenwandeling). De deelnemers worden met pendelbus teruggebracht naar de Wattenfabriek.

Zondag 24 april 2016

VA-*plus*: Vlaamse Ardennendag te Ronse. Centrale plaats: CC De Ververij, Wolvestraat 37 te Ronse. De Vlaamse Ardennen zijn synoniem voor glooiende heuvels, vergezichten en stilte. Dit wisselende landschap heeft door de eeuwen heen onze cultuur gevormd en omgekeerd. Veranderingen in natuur en landschap staan dan ook centraal in deze editie van de Vlaamse Ardennendag. Nieuw dit jaar is de aansluiting van de Vlaamse Ardennendag bij het thema 'Rituelen' van de Erfgoeddag 2016. Dit levert een boeiende ontmoeting op tussen erfgoed en natuur. We graven - letterlijk en figuurlijk - in het landschap en tonen dingen waaraan je eerder onachtzaam voorbijliep. Deze ontdekkingstocht krijgt vorm in een ruim aanbod aan wandelingen, workshops, infosessies en een brede informatiemarkt met randanimatie, proevertjes en andere zinnelijke strelingen rond natuur en landschap. Meer informatie vind je op www.vlaamseardennendag.be.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

ZV: Laatste-zondag-wandeling: thema voorjaarsflora. Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Om 14u start een voorjaarsflorawandeling. Einde omstreeks 16u. Afspraak aan de Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

HRZ: 20 jaar Natuurpunt Herzele. Thema: '20 Uur Natuur'. Om 6u30: vroegochtendwandeling. Tijdens de wandeling kennismaking met 'Het Belgisch Ringwerk'. Samenkomst aan de Oude Steenbakkerij, Kauwstraat 103, Sint-Lievens-Esse. Er is een pendelbus voorzien naar de Wattenfabriek. **Om 8u**: Ontbijt in de Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele. Inschrijving verplicht via de website (www.natuurpuntherzele.be). **Om 10u**: natuurwandeling in het Duivenbos met aandacht voor de voorjaarsbloeiers. Tijdens de wandeling 2de kennismaking met 'Het Belgisch Ringwerk'. Samenkomst aan de Oude Steenbakkerij, Kauwstraat 103, Sint-Lievens-Esse. **Om 12u30**: Picknick aan de Oude Steenbakkerij. Natuurpunt Herzele zorgt voor soep en koffie in grote tent. Picknick zelf meebrengen. **Om 14u**: fiets- en zoektocht. Start aan de Oude Steenbakkerij.

Inschrijven tot 15u. **Om 18u**: paella-feestmaal in de grote tent aan de Oude Steenbakkerij. Inschrijving verplicht via de website (www.natuurpuntherzele.be). Iedereen welkom. Alle activiteiten gratis behalve ontbijt en paella-feestmaal. Meer info: www.natuurpuntherzele.be

Zaterdag 30 april 2016

■ **PWG RO: Streeptocht in Tombele te Ronse.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60, of gsm -enkel die dag te gebruiken - 0474/77.82.76. Afspraak om 14u, hoek Vinkestraat / Hoogdeurnestraat. Bosreservaat, voorjaarsflora. De ganse namiddag studie van de flora van één km² (kwartierhok F3-11-11), waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora. Einde omstreeks 17u.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 1 mei 2016

■ **DZ: Op stap in Kwaremont.** Gids: Noël De Loof, tel 09/386.21.43 en Peter Bral. Start om 14u30 aan het kerkje van Kwaremont (Kwaremontplein). Carpooling vanuit Deinze om 13u45 aan parking oud politiegebouw Centrumlaan Petegem. Einde rond 17u. De wandeling loopt voor een derde over het parcours van de ronde. We speuren naar vogels en speciale bloemen maar genieten vooral van de natuur en de weidse vergezichten. In het Kalkovenbos vinden we wilde hyacint, bosanemoon, eénbes en andere voorjaarsbloeiers. Meebrengen: verrekijker, goede wandelschoenen.

■ **HOU: Vroege vogels, wandeling in Bavegem.** Gids: Roman Eyckerman. Samenkomst om 5u aan de kerk van Bavegem, Hoge Hellesemweg 1B, 9520 Bavegem (Sint-Lievens-Houtem). Bij het krieken van de dag gaan we op pad in een mooi stukje natuur. We gaan op zoek naar vogels en vogelgezang in bosgebied en open terrein. Vogelspecialist Roman Eyckerman leert ons de zang onderscheiden van de verschillende zangvogels; daarnaast vertelt hij over de levenswijze van vogels. Aansluitend is er mogelijkheid tot een ontbijtbuffet, 7 euro per persoon, inschrijven verplicht. Meebrengen: stevig schoeisel, eventueel verrekijker en vogelgids. Meer info: www.natuurpunthoutem.be of mail naar nphoutem@gmail.com.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

■ **HRZ: Akkervogelwandeling.** Gids: Frederik Dierickx. Samenkomst om 9u30 aan De Kollebloem, Doornstraat 30, Sint-Lievens-Esse (Herzele). Thema: Waar zijn de akkervogels gebleven? Einde rond 12u. Meebrengen: wandelschoenen, verrekijker, vogelgids. Iedereen welkom. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

Donderdag 5 mei 2016

■ **VA: Tragewegenwandeling in Ellezelles.** Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 14u aan de kerk van Ellezelles. Wandelen langs trage wegen in het glooiende landschap van deze uithoek van Ellezelles. We gaan op zoek naar de oude spoorwegbedding van Ellezelles-Brakel. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goede wandelschoenen.

Zaterdag 7 mei 2016

■ **DZ: beheerwerken: maaien Bisdonkstraatje.** Info: Jeroen Bossaer, tel. 0473/99.95.71. Afspraak aan het Bisdonkstraatje vanaf 9u maar uiteraard mag je komen wanneer je wil. Einde rond 15u. De berm aan de Bisdonkstraat is, met een grote diversiteit aan wilde bloemen, één van de voor natuur meest waardevolle dreven in de wijde omgeving. We trachten deze boeiende plek te behouden voor het nageslacht door middel van een maaibeheer. Tweemaal per jaar organiseren wij een plezante werkdag. Wie kan mag een kruiwagen en/of hark meebrengen. Er wordt gezorgd voor drank en' s middags voor een broodje.

Zondag 8 mei 2016

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

11 tot 22 mei 2016

■ **SL: Vogelreis naar Letland** o.l.v. Jacques Vanheuverswyn.

Woensdag 11 mei 2016

■ **VWG +SL: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep** in het Stedelijk Centrum te Heurne, o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zal je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,… Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud maken we op voorhand bekend op ons forum www.natuurforum.be --> Vlaamse Ardennen Plus.

Vrijdag 13 mei 2016

■ **DZ: Beheerwerken: maaien Zeveren Planke.** Info: Koen Houthoofd, tel.09/328.11.08. Afspraak om 19u30 aan Zeveren Planke (Kerkstraat Zeveren). Onderhoud rond Zeveren Planke. We zorgen ervoor dat ons knuppelpad er weer netjes bijligt. Einde rond 21u30. Eventueel meebrengen: kruiwagen, hark.

Zondag 15 mei 2016

■ **VWG + SL: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 5u30 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang. In dit deel van de lente zijn de meeste soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een heel gamma aan vogelwijsjes. Einde omstreeks 8u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker.

■ **DZ: Antistresswandeling op de taalgrens.** Gids: Eddy Saveyn tel. 0477/03.20.75. Afspraak om 8u30 op de parking van zwembad Palaestra te Deinze waar we kostendelend rijden of om 9u30 aan de kerk van Opbrakel. Terug in Deinze tussen 17u en 17u30. Een dagje genieten in de buurt van Everbeek-Boven (Brakel), misschien wel de rustigste uithoek van de provincie. We wandelen op een kalm tempo langs vnl. trage wegen in het heuvelachtig landschap. Onderweg zien we wel wat de natuur ons aanbiedt. Totale afstand ongeveer 12 km. Meebrengen: goed waterdicht schoeisel, picknick en drank. 's Middags proberen we in een cafeetje onze picknick aan te spreken.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Woensdag 18 mei 2016

■ **PWG: Excursie in het Louvierenbos te Vloesbergen (Flobecq).** Gids: Heidi Demolder, tel. 0476/40.34.52. Afspraak om 19u aan de parking picknickplaats, Ten Bosse/Bois, net voorbij huisnr. 70. Einde omstreeks 21u30. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

Zaterdag 21 mei 2016

■ **DZ: Wild Orchid in Zeveren?** Ontdek ze tijdens Zeveren kermis… Gids Eddy Vervynck, tel: 0496/62.63.03, Noël Deloof en Koen Houthoofd. Start om 14u aan de kerk van Zeveren (Deinze). Kom bij voorkeur met de fiets, er is die dag een rommelmarkt. Einde omstreeks 17u. We bezoeken o.a. de Moerputten en het natuurgebied 'Schave'. Aansluitend mogelijkheid tot degustatie van het Bufo-natuurbier. De activiteit wordt afgesloten met de officiële opening van de vogelkijkhut. Meebrengen: goede wandelschoenen of laarzen bij nat weer.

■ **ZV: Werkdag Steenbergse bossen.** Info: Chris Nuyens,

tel. 0495/67.96.15. Afspraak om 10u aan de ingang Steenbergse Bossen, Steenbergen, Zottegem. Einde rond 17u. Hooien van hooiland. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 22 mei 2016

VA + MOW + IWG: OpenNatuurTuinenDag bij afdeling Vlaamse Ardennen. Thema dit jaar is: 'Beestjes in de tuin'. Van 11 tot 18 uur in Maarkedal en Horebeke. Info: Ronny De Clercq tel. 055/45.63.42 of (ronnydeclercq@pandora.be). Doorlopend rondleidingen in alle tuinen, met aandacht voor alles wat er leeft. Tips voor wat je zelf kan doen om je tuin geschikt te maken voor allerhande wilde beestjes. Prijskamp voor wie minstens 4 tuinen per fiets bezoekt. In de verschillende tuinen: plantenverkoop, natuur- en tuinboekenverkoop, hapjes, drankjes,... IWG Lampyris zorgt in de tuin te Kerkem voor doorlopende 'Viezebeestjes-'excursies voor jong en oud(er). Info IWG: Bryan Goethals (bryan.goethals@telenet.be). Welkom in de tuinen van: Sabrina en Tristan: Nittervelds straat 1 te Louise-Marie (Nukerke), Diane en Georges, Hokelbeke 2 te Kerkem (Maarke-Kerkem), Rita en Dirk, Zottegemstraat 2 te Schorisse, Ans en Ronny: Stokstraat 54 te Schorisse, Karen en Filip, Korsele 31 te Sint-Maria-Horebeke, (Geuzenhoek).

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

VA-*plus*: Kijkdag voor de slechtvalken in Oudenaarde.

Woensdag 25 mei 2016

VA+ WMBV: Familiale avondlijke natuurwandeling langs Ladeuze en de Longkruidbosjes. Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 19u aan de kerk van Etikhove. Genieten van de avondlijke geluiden van de vogels en het landschap van Valerius de Saedeleer... en enkele late lentebloeiers. Meebrengen: stevig schoeisel, aangepaste kledij. Einde omstreeks 22u.

Weekend van 27-29 mei 2016

DZ: Natuurweekend over orchideeën en vlinders in Viroinval. Volzet. Organisatie Eddy Vervynck, tel 0496/62.63.03 en Wim Vercruysse. We bezoeken het natuurpark Viroin-Hermeton. De streek telt acht charmante dorpjes, één daarvan is verkozen tot mooiste dorpje van Wallonië. De streek wordt gekenmerkt door kalkheuvels en karstverschijnselen en is bijzonder rijk aan roofvogels, orchideeën en vlinders. We logeren in jeugdherberg 'Le Relais Verlaine' (volpension), we hebben 40 stapelbedden gereserveerd. Zaterdag verkennen we de natuur rond Nismes, een tocht van ong. 17 km. Zondagmorgen gaan we op zoek naar vraatsporen van bevers. In de namiddag gidst Karel De Waele over de bijzondere kalkflora.

Zaterdag 28 mei 2016

PWG + OUD: Inventarisatie hogere planten in de Langemeersen te Oudenaarde. Gids: Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62. Afspraak om 14u aan de parking Donkmeer, Donkstraat Oudenaarde. Natte hooilanden, oevervegetaties. De ganse namiddag studie van de flora van één km² (E2-38-11), waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

KBE: Werkdag Bos t'Ename. Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 29 mei 2016

KRB: Lekker landschap. Afspraak om 10u aan Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem.Wil je weten of onze verre voorouders ook al genoten van aardbeien en waar die dan groeiden? Vroeg jij je al eens af of je van bloemen pesto kunt maken? Lekker koken met groenten, vruchten, kruiden en bloemen: het is elk seizoen anders, telkens een onuitputtelijke belevenis! Zelfs (on)kruid zoals zevenblad, kleine veldkers of look-zonder-look zet ik feestelijk op tafel. Sigrid Dewaele van de Natuurkeuken neemt ons mee voor een culinaire wandeling in de natuur. Aansluitend zijn er hapjes uit de natuur. Kostprijs 3 euro voor niet-leden en 2 euro voor leden. Info: Filip Hebbrecht, tel. 055/49.55.63 filip.hebbrecht@telenet.be of www.burreken.be

GZ: Excursie naar het Burreken te Zegelsem. Contactpersoon: Eddy Van Den Abeele tel 0474/62.20.52. We vertrekken om 14u aan Adelgoed, Omgangstraat 41 in Zingem (kostendelend rijden). Terug in Zingem omstreeks 17u30. Meebrengen: verrekijker, veldgidsen, stevig schoeisel. Het gebied is niet toegankelijk voor kinderwagens en rolstoelen. Inschrijven niet verplicht, maar een seintje vooraf zou toch leuk zijn op ed.vandenabeele@skynet.be.

OUD: Gluren bij de buren Wandeling in het Stadsbos van Deinze. Gids: Paul Cardon 055/31.19.92. Samenkomst om 14u Parijsestraat Astene (kerkhof). Einde omstreeks 17u.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

ZV: Laatste-zondag-wandeling: thema bijen. Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Start om 14u. Einde omstreeks 16u. Afspraak aan de Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zondag 5 juni 2016

HOU: Natuurexploratie 2.0. Samenkomst om 14u aan de kerk, Zonnegemdorp 1, 9520 Zonnegem. Op deze exploratietocht in de vallei van de Smoorbeek trekken we samen op onderzoek en verkennen we verschillende biotopen met natuurgidsen, zoekkaarten, verrekijkers, loupepotjes, schepnetjes,… Ervaren natuurgidsen staan paraat om te helpen. We gaan op zoek naar waterbewoners, planten, vogels, vlinders, insecten, sporen van (nacht)dieren,… Een activiteit voor jong en oud, voor gezinnen en individuelen, kortom voor ieder die interesse heeft in de natuur. Meer info:www.natuurpunthoutem.be of mail naar nphoutem@gmail.com Einde om 17u. Meebrengen: gidsen, verrekijker, insectenpotje, schepnet, stevige schoenen, eventueel een dekentje of kussen om op te zitten tijdens de observatie.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

RO: Natuurexploratie in het Ronsische reservaat 'Pyreneeën'. Gids: Philippe Moreaux, tel. 0476/49.24.61. Samenkomst om 14u a/h Hof ter Guchten, Rotterij 278 te Ronse. Zeer gevarieerd reservaat met veel bos (zowel nat als droog), moeras, rietveld, boomgaard, akkertjes, hooilandjes. Het is een heuvelachtig gebied en soms erg nat, m.a.w. niet geschikt voor kinderwagens, laarzen noodzakelijk. Einde omstreeks 17u aldaar waar het cafeetje zal open zijn.

OUD: Een hooiland in bloei: wandelen in de Langemeersen. Gidsen: Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62 en Paul Cardon 055/31.19.92. Samenkomst om 14u aan het kruispunt van de Meersstraat in Petegem aan de Schelde (Wortegem-Petegem) en het zijstraatje in de Langemeersen, nabij het populierenbos. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

Zaterdag 11 juni 2016

PWG + OUD: Streeptocht in het Wallebos te Volkegem, Oudenaarde. Gids: Henk Coudenys, tel. 09/386.97.11 coudenys.henk@belgacom.net Afspraak om 14u aan de kerk Volkegem. Bos en hooilanden. De ganse namiddag studie van de flora van één km² (E3-21-33), waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van

de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

Zondag 12 juni 2016

VA: Tragewegenwandeling in Oudenhove en Michelbeke. Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 9u30 aan de kerk van Sint-Goriks-Oudenhove. We wandelen de ganse dag langs zoveel mogelijk trage wegen naar Sint-Maria-Oudenhove, Michelbeke en Boembeke terug naar Sint-Goriks-Oudenhove. Onderweg passeren we aan de Steenbergse bossen, de Boterhoek en bezoeken we de tentoonstelling 'Sporen in de Tijd' in de Boembekemolen (waar we ook onze picknick kunnen opeten en drank te verkrijgen is). Afstand ruim 10 km. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goede wandelschoenen, picknick en drank voor onderweg.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

DZ+MOW+NP De Torenvalk: de Leie smaakt naar meer: fietsen tussen Ooigem en Grammene. Info: Koen Houthoofd, 0470/55.02.36. Fietstocht langs de mooiste Leiemeanders die een natuurfunctie moeten krijgen volgens het plan 'rivierherstel Leie', in het kader van het Seine-Schelde project. Vertrek tussen 13u30 en 14u30 aan één van de vertrekpunten: kerk Grammene, kerk Zulte, kerk Ooigem. Er wordt op verschillende plaatsen uitleg gegeven over de typische fauna en flora in de Leiestreek, en op vier plaatsen wordt een streekproduct aangeboden. Kostprijs: 5€ pp. Lengte fietstocht: 40 km, inkorting mogelijk. Einde om 17:30.

Zaterdag 18 juni 2016

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm. Info: Koen Gintelenberg, koengintelenberg@hotmail.com Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

KRB: Werken in de natuur. Start om 9u aan Perreveld nr. 14 te Zegelsem. Natuurbeheer betekent ook handen uit de mouwen steken. Allerlei werkjes staan op het programma. En zoals steeds maken vele handen het werk lichter. Einde omstreeks 13u. Info: Dirk Criel tel 055/45.66.10 mail: dirkcriel@skynet.be

Zondag 19 juni 2016

PWG + VA: Educatieve plantentocht voor beginners op de Koppenberg te Oudenaarde. Gids: Ronny De Clercq, tel. 055/45.63.42, ronnydeclercq@pandora.be Afspraak om 14u Oude Steenweg Nukerke, parallel met N60. Bossen, voorjaarsvegetatie. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

DZ: Natuur en Cultuur van het kasteeldomein van Poeke. Gidsen: Firmin De Keukelaere, tel. 0474/27.51.49 en Lieve Van den Berghe. Start om 14u30 stipt aan de parking van het koetshuis (links voor het kasteel) van het kasteeldomein Poeke (Kasteelstraat 38, Aalter). Einde voorzien rond 16u30. Het kasteeldomein van Poeke wordt gerekend tot de mooiste van België en ligt in onze onmiddellijke omgeving. De moeite dus om te verkennen. Een eeuwenoude lindendreef brengt ons naar het, door een brede slotgracht omgeven, enig mooie kasteel. In het uitgestrekte park met zijn Franse en Engelse tuin en zijn rechte zichtassen is het heerlijk wandelen. Na deze verkenning wil je zeker nog eens terugkeren. Meebrengen: sommige plaatsen kunnen er na een regenperiode drassig bijliggen. Goede, waterdichte wandelschoenen zijn dan geen overbodige luxe.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

HRZ: Kruidenwandeling. Gids: Frederik Dierickx. Samenkomst om 9u30 aan de kerk van Sint-Lievens-Esse (Herzele). Thema: kruiden- en volksgeneeskunde, rol van de kruiden in hun biotoop. Einde rond 12u. Meebrengen: wandelschoenen. Interessant voor kinderen. Iedereen welkom. Meer info: www.natuurpuntherzele.be

Zaterdag 25 juni 2016

KBE: Werkdag Bos t'Ename. Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

GZ: Beheerwerken in de Grootmeers te Zingem. Contactpersoon: André Vandecapelle tel 0498/45.93.42. Samenkomst om 9u aan het groot hekken aan de trekweg langs de Schelde. We werken tot 12u. Eventueel meebrengen: werkhandschoenen, bijl of hakmes, zaag.

DZ: Beheeractiviteit oude spoorwegberm. Info: Peter Depodt (0472/333.124) of Frederic Piesschaert. Start: 9u. aan het treinwagonnetje op de oude spoorwegberm te Zulte. Einde: ca. 12u30. Maai- en hooibeheer op de oude spoorwegberm. Tegelijkertijd wordt er ook hakhoutbeheer uitgevoerd. Meebrengen: Aangepaste kledij, stevig schoeisel.

Zaterdag 25 juni - Zondag 26 juni 2016

IWG + OUD: Nachtvlinderwandeling Rooigembeek-vallei. Thema-activiteit rond nachtvlinders. Gids: Gunther Groenez, tel 0486/16.74.30. Samenkomst op zaterdag om 21u30 aan Bekemolen Westerring 72, 9700 Oudenaarde tot max. 24u en zondag om 5u30 tot 7u30. De activiteit gaat niet door bij hevige wind / regen. Bij twijfel, contacteer de gids.

ExpeditieNatuurpunt. Ook in Vlaanderen kan je indrukwekkende natuur beleven. Dat wil Natuurpunt aantonen met 'Expeditie Natuurpunt'. Op 25 en 26 juni 2016 trekken 200 avonturiers 2 dagen lang door en langs Vlaamse natuurgebieden per kano, met de fiets of te voet. De deelnemers zamelen tegelijk geld in voor een zelfgekozen natuurproject. Vanuit de regio Vlaamse Ardennen zijn er momenteel 3 teams ingeschreven: Werkgroep Maarkebeekvallei met hun team 'De Kwikkers', zie http://expeditienatuurpunt.be/project/1608, Kern rondom Burreken met hun team 'De Fruitratjes', zie http://expeditienatuurpunt.be/project/1539 en NP Deinze-Zulte, zie http://expeditienatuurpunt.be/project/1640. Meer info vanaf blz. 10.

Zondag 26 juni 2016

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

ZV: Laatste-zondag-wandeling: thema Bakens in het landschap. Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Start om 14u. Einde omstreeks 16u. Afspraak aan de Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Woensdag 29 juni 2016

DZ: Avondlijke natuurwandeling in het zuidelijk deel van het Stadsbos in Deinze. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of gsm (enkel die avond) 0474/77.82.76. Afspraak om 19u aan de hoek van de Achtmeersstraat en Patrijspark. Einde rond zonsondergang. Genieten van de avondlijke geluiden en van de nieuwe natuur in dit stadsbos.

1 tot 12 juli 2016

SL: Vogel-, planten en vlinderreis naar Letland o.l.v. Jacques Vanheuverswyn.

1 juli – 15 augustus 2016

DZ: fotozoektocht naar aanleiding van 30 jaar Zeverenbeekvallei. Hoe goed ken jij de Zeverenbeekvallei? We stippelden een fietsroute uit en we dagen je uit om meerdere foto's te herkennen op dit traject. Deze wedstrijd loopt van 1 juli tem 15 augustus, de prijzen worden uitgereikt op het Natuurfeest op 3 sept. Meer info en reglement vind je op onze website www.natuurpuntdeinzezulte.be. Deze

wedstrijd is gratis, met dank aan Foto Video MAC.

Zondag 3 juli 2016

■ **ZV: Boembekefeesten + wandeling.** Info An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Jaarlijkse feesten aan de Boembekemolen in samenwerking met vzw Boembeke. Om 14u start een wandeling en workshop, staat de bar ter beschikking en is er voor de kleinsten een springkasteel. Vanaf 17u verwachten we jullie voor het aperitief en tegen 18u voor de barbecue. Meer info op www.boembeke.be

■ **MOW-Maarkedal: Wandelen langs trage wegen in Schorisse**. Gids: Dirk Criel, tel. 055/45.66.10. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. We wandelen naar het onvolprezen natuurgebied 't Burreken en genieten van een traktatie met LEF (lokaal, eco en fair) onderweg. Onderweg uitleg over natuur en milieu. Kom zoveel mogelijk te voet of met de fiets. Deelname 5 euro, 3 euro voor MOW-leden (lid worden kan ter plaatse).

Zaterdag 9 juli 2016

■ **VA+ IWG: Dagexcursie naar Côte opale.** Gidsen: Gerda Achtergaele, 0486/21.69.22 g.achtergaele@telenet.be en Bryan Goethals, 0474/942240 bryan.goethals@telenet.be Samenkomst om 10u in Audresselles, Rue Marin la Meslée (dorpsplein). Voor alle personen die geïnteresseerd zijn in krab- en kreeft-achtigen, pokken, slakken, spinnen, zeesterren, kwallen en ander zeespul ! Niet te missen. Einde omstreeks 17u.

Zondag 10 juli 2016

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zaterdag 16 juli 2016

■ **IWG+ VA: Op zoek naar libellen in het Paddenbroek te Berchem.** Gids: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91. Samenkomst om 13u45 aan de kerk van Berchem of om 14u aan parking Paddenbroek, Paddenstraat te Berchem. Op zoek naar de gewone libellensoorten, met initiatie in het determineren van deze sierlijke beestjes. Afhankelijk van de resterende tijd bezoeken we ook de Centrale te Ruien met veel kans op Vuurlibel en Gaffelwaterjuffer ea. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen nuttig bij regenweer, loep en libellengids is nuttig maar niet noodzakelijk. **Let op: activiteit gaat niet door bij regenweer.**

Zondag 17 juli 2016

■ **IWG+ OUD: Dagvlinderwandeling in Heurnemeersen.** Gids: Davy De Groote, tel 0485/62.82.26, Samenkomst om 14u aan de kerk van Heurne. Thema-activiteit rond dagvlinders. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Woensdag 20 juli 2016

■ **DZ: Avondlijke natuurwandeling langs de oude en nieuwe Leie tussen Deinze en Grammene.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 of gsm (enkel die avond) 0474/77.82.76 en Noël Deloof. Afspraak om 19u aan de parking bij de zwaaikom op de linkeroever tegenover de Brielmeersen (begin oude Leiearm). Deze parking ligt iets voorbij het kruispunt Vaart Linkeroever en Dhoye. Einde rond zonsondergang. Genieten van de avondlijke geluiden en van vogels en planten langs dit rustige stukje natuur.

Zaterdag 23 juli 2016

■ **PWG + ZV: Streeptocht te Hundelgem.** Gids: Henk Coudenys tel. 09/386.97.11. Afspraak om 14u aan de kerk van Hundelgem (Hundelgemsebaan tegenover de Schonenberg(straat) in de deelgemeente Hundelgem van Zwalm). De ganse namiddag studie van de flora van één km² (E3-13-32), waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

Zondag 24 juli 2016

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zaterdag 30 juli 2016

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 31 juli 2016

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

■ **ZV: Laatste-zondag-wandeling.** Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Start om 14u. Einde omstreeks 16u. Afspraak aan de Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Biologische groententeelt

Ourobouros.be

Flexibele groentenmanden

Kunstig vogelen

Rik Desmet

In een poging om het cultureel niveau van Meander een beetje op te krikken, stellen we voor één keer een kunstboek voor, maar dan wel een boek dat het heeft over vogels in de kunst.
Het boek *Vliegwerk* van Matthias Depoorter geeft een overzicht van hoe vogels in de kunst aan bod komen. Daarbij geen diepgravende of doordravende verklaringen, immers: “Het gepalaver over stemmingen en gemoedstoestanden die verborgen liggen in zijn landschappen zijn uitwassen van de kunsthistorische uitlegkunde. Niet alles hoeft een uitleg te krijgen.”

Ook enkele illustratoren van vogelgidsen zoals Audubon (1785-1851), John Gould (1804-1881) en, recenter, Lars Jonsson komen in dit boek aan bod, waar eindigt immers illustratie en begint kunst?

Matthias Depoorter is kunsthistoricus maar evenzeer een gepassioneerd vogelkijker. Naast kijken luistert hij ook naar vogels, iets wat vogelaars allicht bekend voorkomt: het steeds registreren van vogelgeluiden, waar ook: “net als muziek is vogelzang voor mij een drager van herinneringen, van nostalgie en emoties. Het kan niet anders dan dat vogelaars de wereld anders percipiëren. (…) Het merendeel der mensen slaat geen acht op vogelzang, merkt nauwelijks dat het er is. Heeft er geen band mee.”

Tussen kunst en vogels bestaat overigens een natuurlijke band, schrijft Depoorter. “De illustratie ligt aan de basis van de mimetische eigenschap van kunst, het nabootsen van de werkelijkheid. Net zo bij vogelkunst, vogelillustraties en de ornithologische discipline.” De laatste stond in de zeventiende eeuw nog in de kinderschoenen en werd door kunstenaars beïnvloed.’

Depoorter begint zijn zoektocht naar vogels in de kunst in de late middeleeuwen en stopt in de twintigste eeuw. Waarbij hij elk schilderij zowel als ornitholoog en als kunstcriticus bekijkt.

Het boek heeft drie invalshoeken: een persoonlijke, ornithologische en kunsthistorische. Naast dagboekfragmenten met ervaringen vanuit eigen land maar ook van de Argonne, La Brenne, Extremadura … die voor de persoonlijke noot zorgen, vind je er ornithologische typeringen over gedrag en biotoop en biografische gegevens over de kunstenaars.
“Vogels kijken is reizen. Vliegwerk is reizen op papier, met je gedachten in de wolken en je ogen gekluisterd aan het canvas.”

In het eerste hoofdstuk – ‘*De kunst van het kijken*’ – ligt de nadruk op hoe vogels getekend en geschilderd werden, hoe de kunstenaars erin slaagden om vogels te vatten. Daarbij onder andere aandacht voor de manier waarop Van Eyck diepte en luminositeit op zijn doek toverde, hoe je allerlei vogels kan spotten in de fantasierijke wereld van Bosch, de kunstenaar die dit jaar herdacht wordt.

Hoofdstuk 2 (‘*In vogelvlucht*’) handelt over de moeilijkheid om vliegende vogels te schilderen.

Vreemde en zeldzame vogels bevolken hoofdstuk 3, ‘*Opvallende vogels*’. De dodo kan daarbij niet ontbreken. Je maakt er kennis met het genre ‘vogelconcerten’ waarbij de kunstenaar met een schare vogels zijn virtuositeit in de verf wil zetten, de natte droom van de hedendaagse twitcher met als extra beloning een kunstwerk van Gerard Mornie.

Hoofdstuk 4, ‘*Mens & Vogel*’, licht de relatie tussen

mens en vogel toe, grasduinen in de geschiedenis. Je kijkt naar het werk van bekende en onbekende meesters, je leest hoe ornithologie evolueerde, hoe exotische vogels in Europa verschenen, vaak als statussymbool voor de rijken.

In hoofdstuk 5, '*Omgevingsfactoren*', is het habitat van vogels het bindende element.

Enkele werken die er voor mij uit springen zijn de prachtige tekeningen van Pisanello (ca. 1395-1455) met aandacht voor typische houdingen van ondermeer kleine zilverreigers.
Het werk van Bosch vertelt ongetwijfeld vele verhalen maar je kan ook gewoon geboeid kijken naar de wriemelende mengeling van realistisch getekende vogels en wonderlijke creaturen.
In de 16° eeuw was het Dürer die prachtige aquarellen schilderde van onder andere een patrijs en scharrelaar.
Melchior d'Hondecoeter (1636-1695) siert de kaft van het boek. Het is één van de knapste vogelschilders die op dit schilderij een bonte verzameling watervogels tekent.
Pieter Breugel schildert dan weer prachtige landschappen zoals in het werk 'De jagers in de sneeuw'. Werk dat nu trouwens ook gebruikt wordt als bewijs voor de Kleine IJstijd die toen heerste in de Lage Landen.

Het boek is prachtig vormgegeven: gebonden, boordevol bekende en minder bekende kunstwerken en illustraties die mooi worden afgebeeld.
Vliegwerk van Matthias Depoorter is kortom een heerlijk boek voor kunstliefhebbers én vogelaars dat in de boekenkast een ereplaats verdient, naast de vogel- en andere gidsen.

Matthias Depoorter; Vliegwerk, Vogels in de kunst. (2015); Atheaeum-Polak&Van Gennep, Amsterdam.

Nieuwe natuurgidsen

Greet De Wandeler

Stuk voor stuk stonden ze te blozen, onze kakelverse natuurgidsen, toen ze naar het podium werden geroepen om hun diploma af te halen in dat koddige parochiezaaltje van Wontergem. Of dat blozen door al die aandacht kwam of door hun gesmaakte gidsprestatie door Wontergem, wie zal het zeggen? Het applaus klonk vol, de opkomst was zalig groot. Onze klassieker - verse pannenkoeken met warme chocomelk - streelde de maag.

We kunnen er weer tegen: een nieuw jaar gevuld met behoud van wat vergaard werd, alertheid om onze natuurgebiedjes te vergroten, studie van al wat er leeft en bevert en vooral … intens genieten van al dat moois! Hopelijk slaat de vonk verder over en blijft onze familie groeien.

NVDR: na een jaar cursus en zwoegen aan de terreinstudie studeerden er 13 natuurgidsen af en ze kwamen een beetje van overal: Deinze (3), Gent (3), Aalter, Anzegem, Wondelgem, Lochristi, Waregem en zelfs Veurne en Mol!
Proficiat aan iedereen!

Bijzondere vogelwaarnemingen dec. 2015 – feb. 2016

Dimitri Van de Populiere

De winter zit er alweer op. Het was een vrij zachte en natte winter. Dat was ook te merken aan de waarnemingen: weinig spectaculaire soorten en lage aantallen watervogels. De ijsduiker die in november werd ontdekt, werd door de VWG verkozen tot mooiste waarneming van 2015. Er dook nog eens een nonnetje op, dat was al van 2013 geleden. Een koppeltje kleine zwanen verbleef even in Zingem. Een groep van 24 kraanvogels werd door 8 verschillende waarnemers opgepikt boven de regio. Aan TTP Leystraat verbleef een koppeltje grauwe gors.

Futen tot eenden

Kleine zwaan: 12-12 tot 26-12: Zingem, weiden Grootmeers: 2 ex (JaVH, e.a.). **Dwerggans**: 28-02: Zingem, Voorde: 1 ex in gezelschap van Indische ganzen, zelfde ex als eerder op het jaar, bedenkelijke origine (DVDP). **Toendrarietgans**: 5-02: Eine, Dorp: 1 over (DDG). **Bergeend**: 4-02: Eke, Scheldekant: 44 ex (BHE). **Pijlstaart**: 27-02: Eke, Ratte: 46 ex (BDE). **Roodhalsgans**: 17-12: Eke, Tweelingsputten: 1 ex en 2-01: Oudenaarde, Donk: 1 ex van bedenkelijke origine (CNU, NGE, ADV, BDE). **Brilduiker**: 14-12 tot 31-01: Oudenaarde, Donk: 1 vr (DVDP, e.a.). **Nonnetje**: 21-01: Oudenaarde, Donk: 1 vr (NDS). **Grote zaagbek**: 10-01: Oudenaarde, Donk: 1 man (NVW, LVDL); 14-02: Bachte-Maria-Leerne: 1 vr (FGH). **IJsduiker**: 19-11 tot 28-12: Eke, Tweelingsputten: 1 juv (TMA, e.v.a.). **Roerdomp**: 20-12: Machelen: 1 ex (ECO, EDV); 6-01: Petegem, Golfterrein: 1 ex (ABO); 18-01: Oudenaarde, Donk: 1 ex (NGE). **Grote zilverreiger**: 33 waarnemingen. **Ooievaar**: 19-02: Ronse, Schavaart: 11 over (DVE); 21-02: Zulte: 3 over (SFE); 28-02: Petegem-Schelde: 7 over (XTE, WMI, LVDB).

Roofvogels

Rode wouw: 27-02: Bos t'Ename: 1 over (RCA). **Blauwe kiekendief**: 56 waarnemingen. **Havik**: 10 waarnemingen. **Slechtvalk**: 95 waarnemingen. **Smelleken**: 18-12: Wannegem-Lede: 1 ex (GCO); 20-12: Erwetegem: 1 ex (MDC); 2-01: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (NGE, BDE); 22-01: Ronse: 1 ex (DVE); 27-01: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (TNA); 18-02: Zulte, Leievallei: 1 ex (EDV); 27-02: Wannegem-Lede: 1 ex (DCO).

Rallen tot sternen

Kraanvogel: 16-12: Elene: 14 over (DDK); 27-02: Ronse: 24 over (DVE), deze groep werd nog door acht andere waarnemers opgepikt boven de regio). **Goudplevier**: 27-12: Wannegem-Lede: 26 over (GCO); Huise, TTP Leystraat: 57 over (DVDP, BHE); 29-12: Ronse, Pyreneeën: 12 over (DVE); 1-01: Oudenaarde, Walburga: 1 verse prooi van slechtvalk (JVDB); 11-01: Zingem, Voorde: 11 over

(DVDP); 5-02: Brakel, Burreken: 35 over (LVDL); 6-02: Wannegem-Lede: 1 over (GCO). **Oeverloper**: 24-02: Petegem, Langemeersen: 1 ex (PCA). **Wulp**: 15-02: Zulte, Leievallei: 1 ex (EDV). **Houtsnip**: 62 waarnemingen. **Bokje**: 19/23/31-12: Eine, Snippenweide: 10/5/4 ex (DDG,e.a.); 21-12: Heurne, Dal: 3 ex (DDG, WSI); 13-01 tot 15-02: Petegem, Langemeersen: 1 ex (BHE, e.a.); Kruishoutem: 10-02: 1 ex (FVS). **Kemphaan**: 1-01: Eke, Ratte: 9 ex (BDE, e.a.). **Zwartkopmeeuw**: 23 waarnemingen. **Geelpootmeeuw**: 52 waarnemingen; max: 10/23-01: Nazareth, Callemoeie: 3 ex (NGE). **Pontische meeuw**: 82 waarnemingen; max: 27-12 en 10-01: Nazareth, Callemoeie: 6 ex (NGE, ADV, BDE). **Grote mantelmeeuw**: 10 waarnemingen. **Dwergmeeuw**: 22-12: Oudenaarde, Donk: 1 ex (NGE, FDH).

Duiven tot lijsters

Ransuil: 10 waarnemingen uit Eine, Machelen, Dikkelvenne, Sint-Denijs-Boekel, Zingem en Meigem. **Velduil**: 7-12: Petegem, Langemeersen: 1 ex (PCA); 9-01: Sint-Lievens-Houtem: 1 ex (MCR). **Kerkuil**: 29 waarnemingen. **Zwarte specht**: 29-12: Wortegem, Spitaelsbossen: 1 roep (NDS); 26-02: Lierde, Parkbos-Uilenbroek: 1 ex (ADG). **Middelste bonte specht**: 15 waarnemingen. **Kleine bonte specht**: 46 waarnemingen. **Roodborsttapuit**: 9-01 tot 27-02: Petegem, Langemeersen: 1 tot 2 ex (LVDL, e.a.); 25-01: Edelare: 1 ex (USA); 26-01: Zegelsem: 1 ex (SDB).

Zangers tot gorzen

Zwartkop: 5-02: Deinze: 1 ex (KVE). **Cetti's zanger**: 19-12 en 19-01: Kruishoutem, rietveld waterzuivering: 1 ex (GCO, NGE); 20-12 en 11-02 tot 27-02: Heurne, Dal: 1 ex (DDG, WSI, ADV); 16-01 tot 12-02: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (TLI, TNA). **Tjiftjaf**: 44 waarnemingen. **Vuurgoudhaan**: 24 waarnemingen. **Matkop**: 44 waarnemingen. (**Grote/kleine/spec**) **Barmsijs**: 12 waarnemingen. **Europese kanarie**: 7-12: Opbrakel: 1 over (JDW). **Goudvink**: waarnemingen uit Ronse en Ename. **Appelvink**: waarnemingen uit Ronse en Opbrakel. **Geelgors**: 21 waarnemingen, max: 25-12: Ronse: 23 ex (CDR). **Grauwe gors**: 16-12 tot 11-01: Huise, TTP Leystraat: 2 ex (GCO, e.a.).

Dank aan alle waarnemers. Bezoek http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/ voor de laatste nieuwe updates.

Een tuin voor het leven

Ronny De Clercq woont sinds een dertigtal jaren in Schorisse, nabij het Burreken. In een tuin van een kleine hectare krijgt de natuur er de ruimte en vinden insecten, vogels, planten en al wat leeft een veilige haven. In een reeks artikeltjes deelt hij zijn ervaringen, gedachten en gefilosofeer in een natuurtuin in het hartje van de Vlaamse Ardennen.

Hoe het zover kwam

In de jaren '60 'van de vorige eeuw', zetten ze daar tegenwoordig achter, groeide ik op aan de rand van Oudenaarde stad. Als kleuter speelde ik in een ommuurde, oude tuin, waar ik toen al regenwormen en pissebedden opgroef met mijn schepje. Langs de muur woonden de padden, achter de muur stonden hoge bomen. Buiten de tuin was de wereld aan het veranderen. Eens het tuinpoortje buiten, kwamen we in het kleinschalige weidelandschap van Bevere, de Vesting en de Meerspoort. Weiden die stilaan konden verwilderen tot een zee van bloemen. De aanleg van de N60 naar Gent was in volle gang, maar precies daardoor kreeg de natuur een opflakkering van paradijselijk aandoende levendigheid. Dat waren mijn eerste natuurervaringen.

In '65 verhuisden we naar een nieuwbouwwijk aan de andere kant van 't stad. Ook daar weer dezelfde evolutie. Verwilderde weiden en akkertjes, die geleidelijk plaats ruimden voor stadsuitbreiding. Het verval van het boerenlandschap ging gepaard met een explosie van natuurweelde. Van tijdelijk aard echter. De oude paardenkastanjes voor ons deur moesten plaats maken voor een nieuw betonnen wegdek...

En toen kwam Nonkel Bob ten berde met de 'Plant

Foto: Ronny De Clercq

Foto: Ronny De Clercq

Tijdens de 'OpenNatuurTuinenDag' van afdeling Vlaamse Ardennen op 22 mei aanstaande, kan je o.a. deze 'Tuin voor het leven' bezoeken tussen 10 en 18 uur.
Meer info: zie kalender p. 21.

een boom'-actie. Louis Neefs zong van "Laat ons een bloem en wat gras dat nog groen is...". We merkten dat het de verkeerde kant opging. We plantten enkele bomen in ons kleine verkavelingstuintje, ik verzamelde wilde planten voor ze op de schop genomen werden en plantte die in ons tuintje. Sommige planten in onze huidige tuin, stammen nog af van wat ik destijds verzamelde. Zaailingen van toen zijn nu grote bomen.

Ik herinner mij nog dat we op school slogans moesten bedenken voor het natuurbehoud. "Liever een klein beetje groen, dan een heleboel poen" was mijn bekroonde bedenksel. Achteraf leerde ik dat je een heleboel poen nodig hebt om een klein beetje groen te kunnen veilig stellen.
Enfin, sindsdien ben ik altijd bezig geweest met planten en beestjes, in de tuin en daarbuiten. In de tweede helft van de jaren '80 lieten we ons oog vallen op een boerderijachtige woning op den buiten. Ver genoeg van het gedoe van de stad. De vorige bewoners runden hier een boerderij-café-vervoerbedrijfje, dat had je wel meer destijds. Later kregen we de kans om nog een perceel grond, dat vroeger ook nog bij dezelfde uitbating had behoord, bij te kopen. Daarmee haalde ik net niet mijn streefdoel om toch minstens 1 ha. grond in te palmen.
Zo hadden we eind jaren '80 een tochtig huis, boven op een 110 m. hoge heuvel in het hartje van de Vlaamse Ardennen. Met stallen waarin de boerenzwaluwen broedden en zwarte roodstaartjes onder de pannen. Er was een groentenhof en 3 toegetakelde fruitbomen op de huisweide. Schuin tegenover de deur hadden we een perceel raaigrasland.

De eerste winter al, begonnen we met het aanplanten van hagen, een houtkant, hoogstammige fruitbomen... De vroegere groentenhof werd een bosje met voorjaarsbloeiers. Er kwam een nieuwe groententuin, omzoomd met bessenstruiken en laagstamfruit. Vooraleer hoogstamfruitbomen iets opleveren, gaat er al gauw 10 jaar over, ondertussen zouden we appels en peren hebben van die laagstammige boompjes, die verder een kort leven beschoren zijn.
In die jaren hadden we kippen en ander pluimvee, schapen, geiten,... De typische vogels van het ouderwetse boerenerf deden het goed: ringmussen, vinken, zwaluwen en witte kwikstaart om er maar enkele te noemen.
Met de jaren kreeg de tuin een meer parkachtig uitzicht. Op een handvol schapen na, is alle vee verdwenen. Met de stallen en de stalmest verdwenen de vliegen, maar ook de zwaluwen...

Nadat een storm het dak van de stal wegblies,vonden de zwarte roodstaartjes geen plekje meer onder het vernieuwde dak. Maar we kregen er in de loop der jaren veel andere bewoners bij. Echte bosvogels voelen zich hier nu thuis. Er wonen eekhoorns in onze bomen. De vos, marter, ree en damhert komen regelmatig op bezoek. Onze tuin is een parkje geworden, met veel hoekjes en kantjes, met woonst en voedsel voor vele soorten. Al een paar jaar vind ik bij het binnenhalen van de potplanten in de herfst, een vuursalamander onder de bloemschalen, dat vind ik toch al een goed teken...

Groetjes uit een tuin voor het leven,
Ronny

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
BOEKHANDEL
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

Boomkwekerij
DE BOCK LV
Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen
Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

Nieuwe locatie motorcross Borsbeke onaanvaardbaar

Natuur en landschap vogelvrij in Herzele

Het gemeentebestuur van Herzele heeft, ondanks de vele bezwaren van Natuurpunt, de toestemming verleend om op 2 en 3 april, in volle broedperiode, een motorcross te organiseren in de landschappelijk zeer fraaie omgeving van Wijteveld te Borsbeke. Na de vele commotie met de motorcross in 'Hof ter Goten' zorgt de gemeente nu voor een nieuw probleemdossier.

Natuurpunt Herzele zet zich reeds 20 jaar in voor de natuur en het landschap in onze gemeente. Samen met het gemeentebestuur werden reeds vele mooie projecten gerealiseerd en zijn er nog diverse acties in voorbereiding.
Het mooie toekomstplan 'Blauwdruk 2012-2020', werd een aantal jaren geleden door Natuurpunt Herzele voorgesteld en zeer positief ontvangen door het gemeentebestuur. Maar de laatste tijd stelt Natuurpunt meer en meer vast dat het beleid van de gemeente Herzele weinig rekening houdt met natuur en landschap. Een paar voorbeelden: geen controle op boomkappingen, bermbeheer wordt niet volgens de regels uitgevoerd, verharden van trage wegen, geen aandacht voor behoud en ontwikkeling van groene ruimte in de dicht bebouwde noordelijke deelgemeenten Herzele, Borsbeke en Hillegem,...

Beloofd is beloofd

De recente beslissing van het gemeentebestuur om een motorcross toe te laten op een nieuwe locatie te Borsbeke in volle broedseizoen, is voor Natuurpunt onaanvaardbaar en is tevens een gevaarlijk precedent voor nieuwe aanvragen op andere locaties in de waardevolle open ruimte van Herzele.

Dirk Buysse, ondervoorzitter van Natuurpunt Herzele: "*Het is duidelijk dat het gemeentebestuur in dit dossier haar vingers zwaar heeft verbrand. Er werd de belofte gedaan dat het organiseren van een motorcross op een nieuwe locatie in Borsbeke geen probleem zou zijn*." Trots kondigde de club uit Roosdaal de eerste 'Wijteveldcross' aan op de sociale media en werd de gemeente hierbij hartelijk bedankt. Ook het afleveren van de vereiste milieuvergunning door het college verliep aanvankelijk zeer vlot. Maar al gauw moest het gemeentebestuur schoorvoetend toegeven dat er een fout was gemaakt bij de beoordeling van de aanvraag. De omloop bevond zich immers op minder dan 350 m van woongebied en er zou gecrost worden op een beschermd landschapselement. Dit kan niet volgens de milieu- en natuurwetgeving en is in strijd met het eigen gemeentelijk reglement!

Om het weer goed te maken overhandigde het college aan de organisatie een kaart waarop men de omloop netjes kon uittekenen. En amper een week later was de nieuwe aanvraag, voor een circuit met aan 3 zijden het woongebied juist op 350 m afstand, reeds goedgekeurd".

Kaakslag voor het steenuilenproject

De vele argumenten en bezwaren van Natuurpunt tegen de aanvraag voor de motorcross, werden door het college allemaal van tafel geveegd. De omloop is gelegen in een zeer fraai landschap en in de directe omgeving van mooie natuur- en bosgebieden. Ook

BIO SHOP®

De Zonnebloem

Al meer dan 25 jaar vind je bij ons
alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden
op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

broeden er meerdere steenuilen, een soort waarvoor Natuurpunt Herzele de afgelopen jaren, vaak in goede samenwerking met het gemeentebestuur, veel inspanningen heeft gedaan.
Het gebied 'Wijteveld' maakt immers deel uit van het unieke 'Ecologisch halssnoer', een groen lint langs de grenzen van Herzele met meer dan 150 nestkasten voor de steenuil en de recente aanplant van honderden nieuwe bomen. Het steenuilenproject is het paradepaardje van de gemeente Herzele en geniet internationale bekendheid. Dirk Buysse: "*Het toelaten van een zeer geluidsbelastende, twee volledige dagen durende activiteit in een topgebied voor de steenuil en dit tijdens de belangrijke broedperiode, heeft ongetwijfeld een grote impact op de steenuilenpopulatie. Maar het betekent zeker ook een kaakslag voor iedereen die zich al jaren inzet voor de steenuil in Herzele en in het aan de omloop grenzende Sint-Lievens-Houtem. Het gaat immers niet alleen om de motorcross op zich, maar ook om de zware druk op de omgeving van de gehele organisatie: parkeerplaatsen op de weide naast natuurgebied, overnachtingen in campers, toegang naar de locatie via smalle, landelijke wegen, een heuse party op zaterdagavond,...*".
Er bestaat een gemeentelijk reglement voor de organisatie van motorcrossen in Herzele, waarin het college zich engageert om geen crossen toe te laten in de broedperiode van de vogels. Maar dit engagement is men blijkbaar plots vergeten, zodat de motoren vrolijk kunnen ronken net op een moment dat de natuur weer op volle kracht komt.

Respect voor de bodem ver te zoeken

De omloop waar de motorcross zal doorgaan ziet er door het heuvelachtig karakter zeer spectaculair uit. Maar dit heeft ook een keerzijde. Het parcours bestaat immers uit akkerpercelen die sterk erosiegevoelig zijn. "*Natuurpunt Herzele heeft veel respect voor de landbouwers en ijvert er voor dat ze een eerlijke prijs krijgen voor hun producten. Op de sterk erosiegevoelige gronden zijn de landbouwers vanuit Europa verplicht om maatregelen te nemen, zoals bv. het inzaaien van groenbemesters om de gronden in de winter bedekt te houden. Maar het tolereren door de betrokken landbouwers, uiteraard tegen een mooie vergoeding, dat honderden crossmotors de gronden volledig stukrijden aan het begin van een nieuw teeltseizoen, getuigt van weinig respect voor de bodem, toch de basis van hun inkomen.*"

De vereniging die de motorcross organiseert kan men niet met de vinger wijzen, zij hebben het recht om locaties te zoeken om hun favoriete sport te beoefenen. Het is aan het gemeentebestuur om aanvragen voor activiteiten die zich afspelen in het waardevolle landschap van Herzele, zorgvuldig af te wegen en daarbij de impact op natuur, landschap én de rust van de omwonenden vooraf goed in te schatten en te waarderen.

Olympische Winterspelen

Maar in dit dossier moet alles wijken en wil het gemeentebestuur koste wat het wil aan de Borsbeekse motorcrosskampioen de kans geven om zijn tricolore trui eens te tonen aan eigen publiek. Ook al is er in mei reeds een motorcross in Herzele gepland en in juli in Burst, op amper 1 km van de nieuwe locatie in Borsbeke. Laat ons hopen dat er de komende jaren geen schansspringer of bobsleeër uit onze gemeente een olympische medaille behaalt. Want er liggen in Herzele nog heel wat mooie heuvels uitdagend te lonken naar het gemeentebestuur om de lokale kampioenen een passend eerbetoon te geven.

Contactpersoon voor de pers: Dirk Buysse, ondervoorzitter Natuurpunt Herzele; dirk.buysse@skynet.be; gsm 0476 933448; www.natuurpuntherzele.be

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'
Dierenartsen De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe
Blauwesteen 43 te 9600 Ronse
www.dierenartsinronse.be
tel: 055/21.38.19
uit sympathie

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert
Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem
09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

Groen in tand en klauw

Gilbert De Ghesquière

gebeten door de plantenmicrobe

Tussen alle verregende dagen verschijnt af en toe een plukje zon, voor de plantenjager het sein om de draagtas met flora's, streeplijsten en potloden aan de fiets te hangen, en het hok op te zoeken waar hij of zij zich kan vermaken met het opsporen, determineren en noteren van plantennamen. Vroeg in het voorjaar doen de meeste soorten nog de moeite niet om te bloeien, zodat men het vaak moet hebben van 'vegetatieve kenmerken', vooral stengels en bladeren (soms die van vorig jaar). Welkom in bladrozettenland. Mosgazonnetjes, kale bermen, wegranden... soms wemelen ze van groene of rood aangelopen juweeltjes die later in het seizoen verdwijnen, omdat ze overgroeid raken, of verschroeien in de zon. Vroegeling, kandelaartje, kleine leeuwenklauw,... groot zullen ze nooit worden. Andere soorten krijgen een ferme groeischeut wanneer hun bladrozet genoeg fotonen heeft opgeslorpt: als kleine zonnepanelen liggen de blaadjes in een kring uitgestald om het middelpunt, waar de stengel dag na dag voldoende moed verzamelt om wat hoogte te kiezen: herderstasje, zandraket,... Ook soorten met nog hogere ambities gebruiken die strategie: paardenbloem, Canadese fijnstraal, speerdistel,... Het vraagt enige moeite om sommige van die soorten in hun pubertijd te leren herkennen. Naar het schijnt is men nooit te oud om te leren, al zal dat wel weer zo'n volkse overdrijving zijn.

Als jongere helft van een plantenjagend duo, moet er me iets van het hart. Terwijl mijn oudere collega wat moeite heeft met het herkennen van plantaardige aroma's (zoals dat van look-zonder-look of watermunt), moet ik het met vele lengten afleggen tegen zijn visuele vermogens. Zijn arendsoog ontdekt het zesde meeldraadje in een onooglijk bloempje, waardoor een onbenullige Kleine veldkers wordt omgetoverd in een exotische Aziatische soort. Zonder merkbare moeite ontdekt hij onderkruipertjes zoals Klein bronkruid, terwijl de doorsnee botanist in deze prille lentedagen uitkijkt naar bloeiende exemplaren van speenkruid, of paarse en witte dovenetel.

Maar het is niet het verschil in talenten waar ik me druk over maak. Het voorkomen van uiteenlopende individuele kundes is voor groepen jagers-verzamelaars een evolutionair voordeel gebleken: met hun specialisaties in waarneming, kennis en ervaring vulden ze elkaar aan. Hierdoor konden zij vele millennia overleven in marginale milieus, waarheen ze door veetelers en landbouwers werden verdreven. Het herkennen van wilde planten was en is voor hen van levensbelang. Voor ons is het een interessant tijdverdrijf.

Neen, wat me stoort zijn de namen die aan sommige van die minuscule groene vlokjes worden gegeven. Wie zich diep genoeg kan bukken vindt met enige moeite ergens langs een akker of in de rand van een gazonnetje de Grote leeuwenklauw, of misschien zelfs zijn Kleine naamgenoot. Er is erg weinig aan die plantjes dat doet denken aan de machtige klauw van een woeste leeuw. Zelfs de allerkleinste en zachtmoedigste *Panthera leo* zou zich diep schamen wanneer zijn nagels vergeleken worden met de blaadjes van de allergrootste en brutaalste *Aphanes arvensis*.

Grote leeuwenklauw *foto: Jo Buysse*

De kans is klein dat de naamgever een Vlaming was, van wie het volkslied een ontembare natuurkracht bezingt, tenminste "zolang de leeuw kan klauwen". Het was ook geen Duitser, want die heeft het over 'Ackerfrauenmantel'. *Aphanes* behoort tot de rozenfamilie, en is dus verwant aan de vrouwenmantel (*Alchemilla*). Een Brit zegt 'parsley-piert' en vraagt zich misschien af wat zo'n groen minpuntje te maken heeft met peterselie. Hij hoort het niet graag, maar waarschijnlijk ligt een oude Franse benaming aan de oorsprong. In het middeleeuwse Frankrijk werd het 'perce pierre' genoemd, een naam die aan verschillende op elkaar gelijkende rotsplantjes uit verschillende plantenfamilies werd gegeven. Denk maar aan onze steenbreek. Ook de Fransen zagen geen kattenpoten in onze leeuwenklauw. Zoals vaak

Er zijn nog steeds nestkastjes en voederhuisjes te bekomen aan 5 euro bij Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze. Tel. 09/386.38.95

blijven ze dicht bij de wetenschappelijke benaming: ‘aphane des champs’ en ‘aphane à petits fruits’.

Het uitzinnige leeuwenverhaal is niet het enige wat hapert aan de naamgeving. Ik kan er nog inkomen dat *Aphanes australis* voorzien wordt van het adjectief ‘Klein’. De blaadjes worden niet meer dan een halve centimeter lang en zijn nauwelijks iets breder. Maar een blaadje van *Aphanes arvensis*, de Grote leeuwenklauw, wordt met moeite dubbel zo lang. In mijn niet al te scherpe ogen is dat ook ‘klein’. Ik begrijp wel dat ‘klein’ en ‘groot’ hier bedoeld zijn als relatieve kenmerken, en dat de Grote leeuwenklauw iets groter zou moeten zijn dan de Kleine, maar het helpt me niet zoveel bij de determinatie van die wimperplantjes. Indien men de naam van de Grote ooit weer eens zou aanpassen (vroeger heette die akkerleeuwenklauw), zou ik graag ‘woelmuizennageltjes’ voorstellen. Voor de kleine kan ‘spitmuizennageltjes’ volstaan.

Maar er is meer. De plantenjager moet altijd beducht zijn voor het effect dat de groeiplaats heeft op vorm en grootte van een plant. Zou het niet kunnen dat een Kleine leeuwenklauw op een luxelocatie steviger uit de kluiten wast dan een Grote, die een halve meter verder in de schaduw van een doorgeschoten Kleine veldkers is beland? Natuurlijk heeft de botanische gilde daarop iets gevonden, en om beide soorten van elkaar te onderscheiden is wat gepriegel met een loep nodig. Want jammer genoeg heeft het genus *Aphanes* in de loop van de evolutie onvoldoende geïnvesteerd in onderscheidende geurstoffen, zodat ik het verschil tussen beide soorten *olfactorisch* niet kan waarnemen. Een botanist met de gave van gave oogbollen kan onder meer letten op de kleur en de vorm van blaadjes, en de vorm en de lengte van de tandjes van de steunblaadjes. En wanneer hij dan ook nog over een binoculair beschikt, komt een wondere microwereld tot leven.

“Waar zitten die tandjes?”, wil u misschien graag weten. Ik heb ze nog niet gevonden, misschien was het plantje nog te jong en waren de tandjes nog niet doorgebroken? We zien nog wel. Zodra het tanden heeft moet het ooit eens lukken. Of later in het jaar, wanneer we de (grote of kleine) vruchten kunnen plukken.

Opening bijenhotel in het Burreken

Filip Hebbrecht

We horen steeds vaker dat bijen massaal verdwijnen. Bijenkast na bijenkast staat leeg. Niet alleen honingbijen boeren achteruit, ook heel wat wilde bijen zijn bedreigd. En dat is slecht nieuws. Bijen vervullen een echte sleutelrol in de natuur. Ze zijn in grote delen van de wereld de belangrijkste bestuivers van wilde planten en heel wat land- en tuinbouwgewassen. Veel voedselgewassen rekenen op bijen om zich voort te planten via bestuiving.

In Vlaanderen zijn er nog bijna 350 wilde bijensoorten die planten bestuiven, daarbij horen ook honingbijen, hommels en solitaire bijen. Dat zijn prachtige dieren met namen als de slobkousbij, de blauwe ertsbij of de gehoorde metselbij. Driehonderd van de 350 bijensoorten in ons land zijn solitair. Ze wonen in holletjes en die vinden ze steeds minder. De nette tuinen zorgen voor minder holtes en rot hout waar ze een gangetje kunnen in maken. Met de kern Rondom Burreken vonden we dat we daar iets konden aan doen.

foto: Margaux Hebbrecht

Waarom geen groot bijenhotel plaatsen op de hoogstamboomgaard in het Burreken? Tussen de vele fruitbomen leek ons de ideale plaats voor dit hotel. De bijen kunnen zich voeden van de overvloedige nectar en stuifmeel van de bloesems. En de bloemen worden bevrucht. Een win-win voor iedereen. Door zijn ligging, in de buurt van het

speelbos en op de vuursalamander-wandelroute doet de boomgaard bovendien dienst als educatieve omgeving. Nestkasten voor vogels en zoogdieren zorgen voor de nodige invulling. Er is een zitbank. En sinds 19 januari 2016 dus ook een groot bijenhotel, dat bovendien werd gemaakt door de sociale werkplaats van Natuurpunt te Ekeren door mensen die een tweede kans krijgen in de samenleving. Bezoek de boomgaard en het bijenhotel in het Burreken via de blauwe wandelroute. Meer info op: www.burreken.be

Landbouw en natuur, het kan ook anders…

Rita Van de Voorde

In de Vlaamse Ardennen ligt het natuurgebied 't Burreken, een oude benaming voor brongebied. Het is ruim 40 hectare groot en uniek in zijn soort. Er is een boomgaard, knuffelbos, bramentuin, speelbos, orchideeënweide en wastine. Het wordt beheerd door Natuurpunt, maar ook boeren maken er gebruik van. Percelen in privébezit wisselen af met die van Natuurpunt. Een argeloze wandelaar denkt dat het allemaal natuurgebied is.

Bio-runderen doen aan natuurbehoud

Rood-bont ras *foto: Margaux Hebbrecht*

In 't Burreken zie je af en toe runderen, maar één kudde valt op. Niet het wit-blauwe vleesras of de wonderbaarlijke melkkoe, maar een rood-bont ras: het 'Rouges des Prés' van Koen De Clercq. Hij verkoopt het vlees van zijn dieren in zijn Louis Delhaizewinkel in Etikhove. Zowel Natuurpunt als boer Koen blikken tevreden terug op een seizoen begrazing in het natuurgebied.

Koen zegt: "Vlees heeft tegenwoordig geen al te beste reputatie. Je bent wat je eet, geldt ook voor dieren. Als een rund calorierijk krachtvoer en granen krijgt om zo vlug mogelijk geslacht te worden, dan geeft dat veel verzadigde vetten die slecht voor de gezondheid zijn. Runderen hebben vier magen om de cellulose van grassen te verteren. Mijn runderen eten gras. Ze grazen in de natuur en leven langer. Daardoor is hun vlees ook rijker aan smaak én gezond. Gras-gevoerd rundvlees is ecologisch verantwoord, want er is geen verre aanvoer van overzeese soja en ik moet geen gigantische hoeveelheden water oppompen om ze te drinken te geven."

Ook Dirk Criel, conservator van 't Burreken, is tevreden: "De wastine is een voormalig akkerland met spontane groei van grassen en kruiden. Natuurpunt heeft het enkele jaren geleden gekocht. Wij hebben het zien evolueren van kale akker tot natuurlijk begroeid terrein. Als we de natuur hier zijn gang zouden laten gaan, wordt alles bos. Wij willen ook stukken open houden en dat gebeurt op natuurlijke wijze met begrazing. Runderen en paarden eten andere planten. Ook hun manier van grazen is anders. Zo krijgen wij een afwisselend stuk natuur. Wij hebben er een tijd Galloway runderen van Natuurpunt op gezet, maar dat bleek voor 't Burreken niet de oplossing. In 2015 hebben we de kudde van Koen op de wastine laten grazen. Het ligt voor de hand dat Natuurpunt het liefst samenwerkt met een bio-boer omdat de runderen geen preventieve geneesmiddelen krijgen. Daardoor is hun mest geen vervuiling, integendeel, hij is een voedselbron voor mestkevers en andere insecten, die op hun beurt voedsel zijn voor vogels en vleermuizen."

Koeien, kruiden, kippen en varkens

Als het aan Dirk ligt, zouden er meer boeren gebruik mogen maken van de natuurlijke rijkdom van 't Burreken. "De enige voorwaarde" zegt hij "is dat wij altijd het natuurbehoud voor ogen houden. Overbegrazing, mest van krachtvoer en geneesmiddelen schaden de natuur. Ook laten we de dieren niet overal grazen. Zeker niet waar onze typische planten staan, die we met ons maaibeheer in 't Burreken bekomen hebben. Moest het mogelijk zijn, dan zou ik het liefst een grote kudde zien, gevormd door de runderen van verschillende

boeren uit de omgeving. Maar ik zie ook andere mogelijkheden voor boeren in en rond 't Burreken. Bij voorbeeld op kleine schaal iets doen met de bosvruchten en kruiden die in de Vlaamse Ardennen groeien."

Dirk hoopt dat er ooit een boer kruiden uit de Vlaamse Ardennen wil kweken op landbouwgrond die aansluit op het natuurgebied. Veel van die kruiden zijn niet alleen mooie planten, maar worden in de keuken of voor medicinale toepassingen gebruikt. Massaal in het wild oogsten, zou leiden tot verdwijnen.
Ook met het kleinschalig houden van kippen en varkens zijn er nog mogelijkheden voor boeren. Als kippen op een stuk grond gelopen hebben, is het omgewoeld en bemest. Een ideale bodem om kruiden of groenten op te kweken. Als het omwoelen wat dieper mag gaan, dan kunnen er varkens ingezet worden. Daardoor is verdere grondbewerking overbodig.
Boeren kunnen ook meer natuur op hun eigen weide en akkers toelaten, want als natuur en landbouw samenwerken is het een win-winsituatie voor allebei.

Meer info: www.burreken.be; www.donderij.be

Wandellussen Langemeersen

Alexander Van Braeckel

Zondag 13 maart was er een heuglijke inwandeling in de Langemeersen, het allereerste Natuurpuntreservaat (voormalig Wielewaal) in de Scheldemeersen. Conservators Paul Cardon, Theo Helsloot en Alexander Van Braeckel hebben de hele klus van maanden uiteindelijk prachtig kunnen realiseren in het veld! 85 mensen kwamen genieten van dit bloemenrijk hooilandgebied op wandelafstand van het centrum van Oudenaarde en de dorpskern van Petegem a/d Schelde (Wortegem-Petegem).

Het unieke meersengebied werd mooi voorgesteld en de aanwezigen genoten. Burgemeester Marnic De Meulemeester gaf een mooie speech, Willy Dhondt als Schepen van Leefmilieu uit Wortegem-Petegem oogstte het meeste succes... De Langemeersen liggen voor 85% in Wortegem-Petegem, dus had hij zeker recht van spreken.

Twee bewijzerde wandellussen, een rode van 5,7 km en een groene lus van 3,6 km zijn verwezenlijkt. De vele aangebrachte educatieve infoborden (13 stuks) wijzen alle belangstellenden nu de weg. Wandelaars

DE NATUUR
in jouw testament

natuurpunt

Wil jij net als Carine de natuur opnemen in je testament?
Kom naar één van onze infosessies. Joost Verbeke, verantwoordelijke voor schenkingen en legaten bij Natuurpunt, geeft je uitleg over de mogelijkheden en een overzicht van de fiscaal voordeligste formules. Daarna kan je in een privégesprek je persoonlijke vragen stellen.

DINSDAG 10 MEI 2016
Brasserie De Kring, Markt 4, 9620 Zottegem
Infosessies naar keuze: van 15u tot 16u30 of van 19u tot 20u30
Inschrijven hoeft niet, maar we horen graag van je komst.

Meer informatie of een persoonlijk gesprek?
Joost Verbeke, contactpersoon schenkingen en legaten
0477-20 47 27 • joost.verbeke@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be/legaten

Uitleg door gids Alexander *foto: Gunther Groenez*

kunnen zo meegenieten van zeldzame planten zoals o.a. grote ratelaar en vogels zoals de bruine kiekendief van belang in Vlaanderen en Europa. Ook fietsers langs de Scheldedijk zullen zo ook stilstaan bij dit bijzondere gebied. Op de groene wandellus gaan we niet alleen in op de natuurwaarden maar ook op de culturele aspecten in de meersen zoals de abdij van Beaulieu en de tribune langs de voormalige paardenrenbaan. De infoborden konden verwezenlijkt worden dankzij de financiële steun van de milieuraad van Oudenaarde en de dienst toerisme van Wortegem-Petegem. En natuurlijk dank aan de gerenommeerde natuurfotografen Wouter Pattyn en Bart Heirweg voor de foto's op de panelen.

Een kaart van de wandeling kan je downloaden op www.natuurpunt.be/natuurgebied/langemeersen.

Een tweede leven voor de ijskelder te Schorisse

Filip Hebbrecht

Van buiten gezien lijkt een ijskelder op een uit de kluiten gewassen molshoop, een aarden heuvel dus. Binnenin de heuvel is een ruimte met bakstenen uitgewerkt. Deze heeft de vorm van een ei en je kan er via een trap in afdalen. Bovenop de bakstenen mantel is een dikke laag aarde aangebracht, waarop bomen groeien. De aarde en de bomen zorgen ervoor dat zelfs in de heetste zomers de koelte binnenin de kelder bewaard blijft.

Toen de kasteelheren het kasteel bewoonden bestonden er nog geen koelkasten. Daarom maakten ze deze kelder. In de zomer legden ze stukken ijs in hun provisiekast, om fruit en groenten beter te bewaren of om andere levensmiddelen koel te houden.

Koelkasten hebben reeds lang de rol van ijskelders overgenomen. Toch hebben de ijskelders hun nut niet verloren. Binnenin is het donker, rustig, er is geen tocht, er heerst een constante temperatuur die in de winter niet daalt onder het vriespunt en er is een hoge vochtigheidsgraad (80 tot 100 %). Kortom, een ideale overwinteringsplaats voor vleermuizen. 's Zomers leven ze meestal in kerken, kastelen, grote gebouwen of op zolders van huizen. Maar in de winter vertoeven ze graag in kelders.

Welke soorten zijn er kenmerkend voor deze ijskelder?

In de winterperiode overwinteren enkele vleermuizen (baardvleermuizen) en vele spinnen in gaatjes en kieren van de ijskelder. Vleermuizen zoals de dwergvleermuis en de watervleermuis zijn twee soorten die bij ons voorkomen en in kelders en grotten overwinteren. De dwergvleermuis is onze meest algemene vleermuis. Zij komt vaak voor rond huizen en gebouwen. De watervleermuis is meer gebonden aan grotere waterpartijen. Met de grote vijver die in het kasteeldomein ligt hoeft het geen verwondering dat we deze soort ook kunnen aantreffen in de ijskelder. Ook de gewone grootoorvleermuis en de franjestaart komen voor in de wijde omgeving van het kasteel en kunnen in kelders overwinteren.

Hoe werkt het?

De ingang van de kelder is langs de kant van de straat. Door een soort sas komt men de kelder binnen. Dit sas belette dat de koude lucht, of in de zomer warme lucht, de kelder binnenkwam. Nu is het sas langs de buitenkant dichtgemaakt met een deur en langs de binnenkant van een paneel voorzien. Vleermuizen kunnen dit sas gebruiken in de tussenseizoenen. Dit sas is namelijk noodzakelijk omdat bij het binnenkomen de koude lucht niet zou kunnen binnenstromen. De vochtigheid van de kelder zet zich namelijk ook op de dieren af en de koude luchtstroom zou hen doen bevriezen.

Herinrichting

De ijskelder werd in november 2015 heringericht om nog beter dienst te doen als vleermuizen reservaat. Op aangeven van Natuurpunt installeerde het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen een nieuwe deur aan de uitgang. Zo kan de temperatuur beter onder controle blijven in de winter. Daarnaast werd een nieuwe tussendeur geplaatst met een gepaste invliegopening. Deze opening is voorzien op een andere hoogte dan de buitendeur om tocht

te verhinderen in de ijskelder.
In de ijskelder zelf werd isolatie aangebracht in het vulgat zodat er geen grote temperatuurschommelingen meer optreden. Er werden stenen met holtes aangebracht op de gladde wand zodat de vleermuizen zich makkelijker kunnen vasthechten. Ook de buitenzijde van het gebouw werd niet vergeten: het buitenmetselwerk werd hersteld met kalkmortel. Zo blijft dit historisch erfgoed intact.

Toegankelijkheid

Informeer voor een bezoek bij Natuurpunt kern Rondom Burreken. www.burreken.be mail: contact@burreken.be

Veldkers & Co

Gilbert De Ghesquière

Veldkers, waterkers, tuinkers,... Ze hebben niets met kersen te maken, maar wel met de kruisbloemenfamilie. Onze voorouders kozen de benaming 'kers' voor planten met pittige maar eetbare bestanddelen, en die familie telt nogal wat leveranciers van dat materiaal: kool, mosterd, radijs, mierikswortel, look-zonder-look,... Maar omdat onze voorouders meer aandacht hadden voor smakelijk en gezond groen dan voor saaie soortensystematiek, kregen ook scherp smakende soorten uit andere families een kersig aanhangsel, zoals bv. Oostindische kers (uit een tropische plantenfamilie).

Waarom men ooit de term 'kers' plakte op al dat 'lekkers', dat is voer voor etymologen. De verwantschap met het Franse 'cresson', het Engelse 'cress' en het Duitse 'Kresse' is onontkoombaar. De ziel van de kers lijkt dus erg oud te zijn. Of het viertallige kruis of 'kres' van de bloemen in die naamgeving een rol speelde valt waarschijnlijk niet meer te achterhalen.

De organische verbindingen die aan de kruisbloemkersen hun pittig karakter verlenen zijn vooral glucosinolaten, die bestaan uit zwavel, stikstof en glucose. Ze kwamen tot ontwikkeling als afweerstoffen tegen planteneters. In onze tuinplanten is het gehalte aan gevaarlijke stoffen door teeltselectie al lang beneden een kritisch niveau gedaald. Wilde planten neem je best altijd met een korreltje behoedzaamheid.

Sommige kruisbloemigen zijn hun oude kersnaam kwijt gespeeld. Zo was de pinksterbloem ooit

Bittere veldkers *foto: Gerard Mornie*

gekend als 'wilde kers'. Ze behoort tot het geslacht van de veldkersen. Haar wetenschappelijke naam, *Cardamine pratensis*, betekent eigenlijk 'weideveldkers'. Ze is dus per definitie, zij het met mate, eetbaar, en rijk aan vitamine C. De rups van het oranjetipje kan er niet genoeg van krijgen. Het is een lentebloeier en wacht niet meer tot Pinksteren om vochtige weilandkanten of grazige beekoevers in te kleuren met lichtpaarse, roze tot bijna witte bloemen.

Bittere veldkers lijkt oppervlakkig op pinksterbloem, heeft ook graag natte voeten, maar verkiest stromend water en meer schaduw. De bloemen zijn vaker wit dan lichtroze. De plant is moeilijker te vinden en eerder thuis in de leemstreek. We kunnen geen vergelijkende smaaktest voorleggen, maar enige bitterheid mag je sowieso bij veldkersen verwachten. De Britten vertalen Cardamine als 'bittercress', say no more.

De kleine veldkers is wat groeiplaatsen betreft veel minder kieskeurig dan haar twee grotere zussen. De kans is groot dat het plantje rond je huis tussen de tegels groeit, of onder een haag, of tussen het moes van de tuin, en dat al in de prille lente (en tegenwoordig ook midden in de winter). Ook deze kers is eetbaar, en ook beter verteerbaar voor wie het zonde vindt om een pinksterbloem te offeren. Maar je moet er al een klein veld van verzamelen om je vitaminenhonger te stillen.
Typisch voor de kleine veldkers is dat de zaaddragende hauwen boven de bloemen uitsteken. De hauwen van de bosveldkers reiken minder hoog, maar de plant wast zelf wat hoger uit de kluiten. Dat vraagt meer inspanning, en ze bloeit dan ook wat later in de lente, op nattere en/of meer beschaduwde plekken. En zoals ook op blz. 15 en 16 in deze Meander te lezen valt, ze verschillen wat het aantal meeldraden betreft.

Wereldwijd bestaan er tientallen soorten veldkers, dat er ook een Aziatische versie opduikt hoeft niet te verbazen. Alleen moet nog eens iemand *Cardamine hamiltonii* invoegen in het Wikipedialijstje van de rubriek 'veldkers'. De 'kers op de taart'?

De Mediawatcher

Oops, she did it again…

Niet dat het nog een verrassing is maar Joke Schauvliege gaf dus toestemming aan het bedrijf Essers om uit te breiden in Europees beschermde natuur. Als minister van omgeving en natuur schermt ze zelf met het argument van tewerkstelling. Je zou verwachten dat in de Vlaamse regering de minister van natuur vecht voor natuur en de minister voor werk (Muyters) vecht voor tewerkstelling… Het lijkt erop dat ze naast natuur, landbouw en omgeving ook werk als bevoegdheid heeft. Blijkbaar is haar redenering dat een transport(!)bedrijf moeilijker verplaatsbaar is dan natuur.
Het vervolg laat zich raden: ellenlange procedures waar niemand beter van wordt, Uplace achterna. Geen winnaars, enkel verliezers.
Econoom Noels zegt daarover het volgende:
"Het gebrek aan politieke moed om open ruimte en natuur te beschermen heeft geleid tot het Vlaanderen dat we vandaag kennen: lintbebouwing, dubbel aantal verkeersslachtoffers vergeleken met Nederland, congestie, relatief weinig jobs in de privésector en gammele infrastructuur. Je zou denken dat er dan een moment van zelfreflectie volgt. Een kritische blik op de puinhoop en het beslissingsproces dat we steeds volgen. Essers belooft 400 extra jobs. Dat zou mooi zijn. Ingewijden weten dat alleszins een deel gewoon een verschuiving is van Zaventem naar Limburg, een overname die het bedrijf enkele jaren geleden maakte, en waar de vestiging wordt gesloten." (De Morgen, 20-02-2016)

Bevergem…

We hoopten in de vorige Meander dat de bever na de Schelde ook in Leie zou opduiken en de Meander was nog niet bedeeld of er werd zowaar een bever in een Oude Leiearm in Deinze gemeld!
In 2003 werd de eerste bever waargenomen op de Dijle. Begin 2015 werd de populatie bevers in Vlaanderen al geschat op 240 tot 260 exemplaren.
Beverschade wordt door de Vlaamse overheid vergoed als de aanvrager de administratieve procedure volgt die via het Agentschap voor Natuur

en Bos (ANB) loopt.
Sinds 2009 hebben 20 landbouwers, met daarbij een aantal boomkwekers, beverschade gemeld bij ANB. In totaal deden zij 28 vaststellingen van schade die ze graag vergoed zagen. Bijna 99 300 euro werd effectief uitbetaald sinds 2009, wat betekent dat de landbouwers elk voor duizenden euro's schade hebben geleden door percelen die overstroomden als gevolg van een beverdam in een waterloop vlakbij. (Vilt Nieuwsbrief, 05-01-2016)

De put dempen als het kalf verdronken is

Meer dan 5 miljoen euro betaalde de Vlaamse regering al om in Oudenaarde een oude kleigroeve te huren. Daar zou baggerslib uit de Schelde moeten gestort worden maar de milieuvergunning geraakt niet rond. Net zoals in andere dossiers dacht de Vlaamse regering blijkbaar dat deze vergunning er wel zou komen maar het slib blijkt zo vervuild dat de Vlaamse Milieucommissie haar veto stelt. Laat ons dit dossier maar op de stapel 'wordt vervolgd' leggen… (De Morgen, 17-12-2015)

Drone volgt everzwijn

Doctoraatsonderzoeker Anneleen Rutten (UAntwerpen & INBO) zet een drone in om vanuit de lucht de schade op te meten op akkers en weiden waar de everzwijnen lelijk tekeer gingen. (Vilt Nieuwsbrief, 19-12-2015)

Arend volgt drone

De Nederlandse veiligheidsdiensten trainen een arend om drones met slechte bedoelingen uit de lucht te halen, maar ook de Belgische politie onderzoekt verschillende pistes. In Nederland zijn ze al volop bezig met de training van arenden door een gespecialiseerd bedrijf. Hoewel het project nog in de testfase zit, is de toekomstige inzet van de roofvogels een zeer reële mogelijkheid. De arenden worden zo getraind dat ze de drones zien als prooi, beetpakken en op een rustige plek naar de grond brengen. (Nieuwsblad, 01-02-2016)

Excursie naar de mosterd….

Misschien moeten we in de toekomst met Natuurpunt ook maar eens uitstappen organiseren naar een veld groenbemester. Volgens het Europees landbouwbeleid is dat immers 'ecologisch aandachtsgebied' dat bijdraagt aan de toename van de biodiversiteit... Om te voldoen aan de broodnodige vergroening van het Europees landbouwbeleid moeten landbouwers met meer dan 15 hectare bouwland op vijf procent daarvan extra aandacht hebben voor de biodiversiteit. Dat 'ecologisch aandachtsgebied' kan op verschillende manieren ingevuld worden: braakland, houtkanten, bufferstroken, stikstofbindende gewassen of boslandbouw. In de praktijk zijn groenbedekkers ondanks de lage wegingsfactor de populairste keuze onder de Vlaamse landbouwers: 85 % van de landbouwers doet op die manier aan zogezegde vergroening! Beduidend minder populair zijn houtkanten (bij 374 landbouwers), niet-productieve grasstroken langs een bos (288), poelen (283), akkerranden (258) en alle maatregelen waar bomen aan te pas komen (o.a. bebossing, korte omloophout en boslandbouw).
De Europese Commissie heeft haar oorspronkelijke visie wat bijgesteld zodat landbouwers meer vrijheid krijgen in de uitbating van hun areaal groenbedekkers. De groenbedekker moet een mengsel van minstens twee gewassen zijn. In de praktijk werden combinaties gemaakt van onder meer gele mosterd, bladrammenas, Japanse haver en zonnebloemen. Ook een mogelijkheid is gras zaaien onder het hoofdgewas en dan mogen herbiciden gebruikt worden. Maaien en klepelen mag om zaadzetting te voorkomen. Allemaal maatregelen die de eventuele baten voor bv. akkervogels compleet onderuit halen! (Vilt Nieuwsbrieven 30-12-2015 en 16-02-2016)

Reserve van boscompensatiefonds wordt aangesproken

Al de centen die in 2015 in het veelbesproken boscompensatiefonds beland zijn, zijn opgebruikt. Goed voor bijna 94 hectare bos erbij. Terwijl er in 2014 ongeveer 396 000 euro uitgekeerd werd voor 22,6 hectare bebossing gaat het in 2015 om een investering van 3,2 miljoen euro in bebossingprojecten. (Vilt Nieuwsbrief, 03-01-2016)

Spuiten en slikken

Jaarlijks kopen alle Belgen samen circa 800 ton producten om insecten te bestrijden. Deze producten bevatten in totaal 75 ton aan werkzame stoffen om binnenshuis insecten te bestrijden. Nu blijkt dat het gebruik van deze bestrijdingsmiddelen binnenshuis de gezondheid meer kan schaden dan initieel gedacht. In opdracht van de Hoge Gezondheidsraad werd dat onderzocht door professor Pieter Spanoghe (UGent) en andere experten. De blootstelling op deze manier ligt vele malen hoger dan de opname van residuen van gewasbeschermingsmiddelen die kunnen achterblijven op groenten en fruit. Door insecticidensprays of luizenshampoos in huis te gebruiken, krijg je 100 tot 1000 keer meer van een chemisch bestrijdingsmiddel in je lichaam. (Vilt Nieuwsbrief, 21-01-2016)

Sterfte onder bestuivers

Hommel op gele honingklaver f: Gilbert De Ghesquière

Een VN-expertenpanel voor biodiversiteit maakte een analyse van alle studies over sterfte onder bestuivers. Die bestuivers hebben een enorm economisch belang want driekwart van alle voedselgewassen zijn minstens ten dele afhankelijk van hun bestuiving. Als oplossing voor de sterfte van de bestuivers adviseren ze om minder pesticiden te gebruiken, meer habitat te vrijwaren voor de bestuivers en te streven naar een meer duurzame landbouw die biodiversiteit gebruikt in plaats van ze te vernielen. Een veldje groenbemester zal daarvoor niet volstaan. (De Morgen, 01-03-2016)

Afschot ree en everzwijn in 2014

In 2014 werden 596 geschoten everzwijnen gerapporteerd. Dat zijn er 33 minder dan in 2013. In Antwerpen namen de aantallen wel verder toe, terwijl er in West-Vlaanderen dan weer een opvallende daling te noteren viel. In absolute aantallen worden de meeste everzwijnen nog steeds geschoten in Limburg, waar ook de grootste populatie voorkomt.
In Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant werden geen geschoten of als valwild gevonden everzwijnen gerapporteerd. In 2014 werden in Vlaanderen ook 5311 reeën geschoten, een stijging met 0,3 procent

ten opzichte van 2013. Enkel in Oost-Vlaanderen nam het afschot toe. Het valt op dat het afschot van ree zich doorheen de jaren steeds verder over Vlaanderen uitbreidt: in 2014 was er in 179 van de 308 Vlaamse gemeenten afschot, in 2002 maar in 105. Dit wijst erop dat het areaal van ree in Vlaanderen nog steeds uitbreidt en dat ook de aantallen in de regio's met de lagere dichtheden nog steeds verder toenemen. In totaal werden in 2014 ongeveer 6000 stuks grofwild geschoten. (Grofwildjacht in Vlaanderen, cijfers en statistieken 2014, INBO)

Fazantenjacht: achterpoortje dicht

Bij arrest van 11 februari 2016 heeft de Raad van State op klacht van Vogelbescherming Vlaanderen enkele bepalingen van het Jachtvoorwaardenbesluit vernietigd. Het Jachtvoorwaardenbesluit liet toe dat eieren van fazanten uit nesten kunnen worden gehaald als die bedreigd worden door landbouwwerkzaamheden. Die eieren mochten dan kunstmatig worden uitgebroed om de jongen in gevangenschap op te kweken en ze vervolgens in hetzelfde jaar uit te zetten in hetzelfde jachtterrein als waar de eieren werden verzameld. Vogelbescherming Vlaanderen had de Raad van State in 2014 verzocht om die afwijkingsregel te vernietigen. De Raad van State vernietigt nu het desbetreffende artikel. (Vilt Nieuwsbrief 15-02-2016, Nieuwsbrief Sint-Hubertus, 17-02-2016)

Bos t'Ename geteld

Vijftig mensen hielpen in 2015 minstens één keer per maand mee met de verschillende onderzoeksprojecten over planten en dieren in Bos t'Ename. Er werden nu al 6421 verschillende soorten geteld! (Nieuwsflits, januari 2016)

Wolf, beschermd maar met mate….

In januari en februari werden er in Finland 43 wolven gedood, zowat één vijfde van het wolvenbestand in dat land. (De Morgen, 24-02-2016)

Natuurpunt Zwalmvallei koopt

Natuurpunt Zwalmvallei overtreft zichzelf en koopt bijna 8 ha nabij de Steenbergse Bossen te Erwetegem! De Steenbergse Bossen is een hotspot aan biodiversiteit binnen de Vlaamse Ardennen en maakt deel uit van een groter natuurgebied langs de Zwalm en enkele zijbeken, dat zich uitstrekt over Brakel, Zwalm en Zottegem. De aankoop betreft een aaneensluitend blok van bijna 8 ha weilanden en akkers. Een deel zal worden omgezet naar bos, een deel zal worden behouden als extensief beheerd grasland. (Zwalmvallei flits maart 2016)

Wees een mier in het verkeer!

Dat er steeds meer files komen en dat die veel geld kosten en zorgen voor extra vervuiling is geen nieuws meer. Volgens entomologen ligt de oplossing voor files bij de mieren. In de buurt van mierennesten ligt een dicht en druk gebruikt wegennet maar files zijn daar onbekend, zelfs al probeert men die uit te lokken. Een geurspoor met feromonen leidt de mieren naar het nest. Een tweede, vluchtiger, feromoon informeert de mieren of er recent een soortgenoot gepasseerd is. Zo passen ze hun snelheid aan en ontstaan er groepjes van 5 à 10 mieren. Opvallend daarbij is dat er nooit ingehaald wordt en het is net het snelheidsverschil bij inhalen dat vaak een file veroorzaakt! We zouden dan ook beter het voorbeeld van de mieren volgen en in kleine, gescheiden pelotonnetjes op de autoweg rijden, een remmende auto veroorzaakt dan geen file meer. Mogelijks kunnen de slimme auto's daarbij helpen. Dit betekent ook dat het voorstel om de maximumsnelheid naar 130 km/u op te trekken enkel maar meer files zal veroorzaken. Bovendien verhoogt die snelheidsverhoging de kans op het overschrijden van de normen voor luchtvervuiling met 81 %! (De Morgen, 27-02-2016 en 03-03-2016)

We delen in de vreugde van

- Alexander en Tine Van Braeckel-Degezelle bij de geboorte op 15 december 2015 van hun zoontje Gust, broertje van Wannes en Seppe.
- Alexis en Caroline Breusegem-Sack bij de geboorte op 12 maart 2016 van hun zoontje Arnaud.

We delen in de rouw van

- De kinderen en familie van mevrouw Andrea De Groote, weduwe van de heer Emmanuël De Sutter. Zij werd geboren in Petegem-aan-de-Leie op 29 september 1931 en overleed in Deinze op 30 december 2015. Andrea is de moeder van Geert De Sutter, echtgenoot van Ann Doutreloigne, beiden actief in Natuurpunt Deinze-Zulte.

2-2016 14de jaargang nr. 2 april-mei-juni 2016
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Meander

22 mei: kijkdag in het teken van de slechtvalk

Van 10 uur tot 14 uur zijn er in en rond het Stadhuis van Oudenaarde een aantal activiteiten voorzien met de mogelijkheid om op groot scherm de beelden van de webcam live te bekijken. Een deel van de markt zal afgesloten worden en de valken kunnen ook door telescopen bewonderd worden. Uiteraard wordt er een glas geheven op de kuikens!

37ste Vlaamse Ardennendag - 24 april 2016 - CC De Ververij, Ronse

Graven in het Landschap

De Vlaamse Ardennen zijn synoniem voor glooiende heuvels, vergezichten en stilte. Dit wisselende landschap heeft door de eeuwen heen onze cultuur gevormd en omgekeerd. Veranderingen in natuur en landschap staan dan ook centraal in deze editie van de Vlaamse Ardennendag.

Nieuw dit jaar is de aansluiting van de Vlaamse Ardennendag bij het thema '**Rituelen**' van de Erfgoeddag 2016. Dit levert een boeiende ontmoeting op tussen erfgoed en natuur. We graven -letterlijk en figuurlijk- in het landschap en tonen dingen waaraan je eerder onachtzaam voorbijliep.

Deze ontdekkingstocht krijgt vorm in een ruim aanbod aan **wandelingen, workshops, infosessies en een brede informatiemarkt met randanimatie, proevertjes en andere zinnelijke strelingen rond natuur en landschap.** Meer info vind je op www.vlaamseardennendag.be.

Van harte welkom op de 37ste Vlaamse Ardennendag, we kijken ernaar uit om u te ontmoeten op deze feestelijke dag.

regionaal landschap Vlaamse Ardennen · Vormingplus Je hebt nog zoveel te ontdekken · natuurpunt · Agentschap voor Natuur en Bos · RONSE stad met uitzicht

Is dit je laatste Meander?

Dat zou jammer zijn! Mocht je vergeten zijn het lidgeld voor 2016 te betalen doen we hierbij een warme oproep om dit alsnog te doen. Voor 27 euro steun je de vele projecten van Natuurpunt en krijg je driemaandelijks Natuur.blad en Meander in de bus. Je vindt voor het lidmaatschap alle gegevens in de colofon op blz. 2. Doe het, vandaag nog graag!